

BIULETYN

informacyjny

SPIS TREŚCI

Realizacja uchwał VI Zjazdu Partii: Nowe ośrodki, stacje turystyczne, stacje wodne, odznaki krajoznawcze • Z wizytą u wicepremiera • Komisja ekspertów PTTK • Nowe oddziały PTTK • Naszym terenem działania spółdzielcze osiedle mieszkaniowe • PTTK-owska pięciolatka na Lubelszczyźnie • Narada prezesów oddziałów PTTK Polski Północnej: Potrzebne są dobrze zagospodarowane nowe szlaki wodne • Sukcesy pletwonurków fotoamatorów • Plan udziału PTTK w obchodach 100-lecia zorganizowanej turystyki w Polsce • Na naradzie w Piotrkowie Trybunalskim: Frontem do młodzieży szkolnej! • Powstaje Regulamin Koła Zakładowego PTTK • Interesująca ankieta OKOP w Lublinie: Ruch turystyczny także niszczy środowisko przyrodnicze • Z BTZ PTTK na zagraniczne szlaki • Nasze propozycje: Uczcijmy pamięć Wincentego Pola • Co PTTK-owski dzień niesie • Z życia okręgów, oddziałów i kół • Jubileuszowy rok autostopu

ZARZĄD GŁÓWNY
PTTK Nr 157-158
MARZEC-KWIECIEŃ 1972

Realizacja uchwał VI Zjazdu Partii

NOWE OŚRODKI • STACJE TURYSTYCZNE • STANICE WODNE • ODZNAKI KRAJOZNAWCZE

RREALIZACJA uchwał VI Zjazdu PZPR zaktywizowała wiele środowisk, które po nowemu podejmują pracę, starają się wprowadzić ulepszenia, dokonywać zmian, stosować nowe pomysły. Nie mogło wśród nich zabraknąć i naszego Towarzystwa, naszych działaczy i członków PTTK, przedstawicieli oddziałów i komisji społecznych.

Dlatego wydaje się celowe przedstawić naszym czytelnikom niektóre najciekawsze wnioski i postulaty, jakie w toku przygotowań do VI Zjazdu Partii oraz wprowadzania w życie postanowień Uchwały VI Zjazdu podjęły oddziały i okręgi PTTK. Obejmują one zarówno sferę działalności programowej Towarzystwa jak i propozycje dotyczące rozwoju bazy materialnej oraz lepszego jej wykorzystania.

Szpecially cenne są te działania, które przyczyniają się do poszerzenia bazy noclegowej, powstania nowych szlaków.

I tak Okręg PTTK w Zielonej Górze poinformował, że do 30 maja 1972 r. zbudowany zostanie w czynnie społecznym ośrodek wypoczynku sobotnio-niedzielnego dla mieszkańców Gubina w Kosarzynie (pole namiotowe, pomost, sanitariaty itp.). Takie zobowiązanie podjęły oddziały PTTK — Miejski i Wojskowy w Gu-

binie. Natomiast koło PTTK „Morena” przy Oddziale Terenowym Geoprojekt w Zielonej Górze podjęło się opracowania dokumentacji krajoznawczo-topograficznej liczącego 400 km, głównego turystycznego szlaku pieszego województwa zielonogórskiego.

Z kolei Oddział PTTK w Pionkach (woj. kieleckie) poinformował, iż 1 maja 1972 r. otworzy specjalne „Biuro Informacyjne”, mające na celu udzielanie wszechstronnej informacji dotyczącej organizowania urlopów w kraju i za granicą.

Z inicjatywy Oddziału Zakładowego PTTK przy WSK w Kaliszu budowany jest nowy zakładowy ośrodek wypoczynkowy nad jeziorem Ślesin k/Konina.

Wiele jednostek terenowych uznało za konieczną rozbudowę stacji turystycznych i pól namiotowych. Konkretne wnioski w tej mierze przedłożyły: Oddział PTTK w Olecku (woj. białostockie), Oddział Zakładowy PTTK przy Stoczni Gdańskiej im. W. Lenina, Oddział PTTK w Pionkach, Oddział Zakładowy PTTK przy Zakładach Metalowych w Skarżysku Kamiennej (woj. kieleckie), Oddział Zakładowy PTTK przy HCP w Poznaniu, Oddział PTTK w Tarnowie (woj. krakowskie), Oddział Miejski PTTK w Lublinie, Oddział Zakładowy PTTK przy FSC w Lublinie, Oddział PTTK

w Opolu, Oddział PTTK w Raciborzu (woj. opolskie), Oddział Zakładowy PTTK przy WSK w Kaliszu (woj. poznańskie), Oddział PTTK w Wałbrzychu i Oddział PTTK w Lubsku (woj. zielonogórskie).

Szerzej traktuje zagospodarowanie turystyczne rzeki San Zarząd Okręgu PTTK w Rzeszowie, który zamierza zbudować stację wodną PTTK w Przemysłu oraz rozbudować stację w Sanoku.

Innego rodzaju działalność zmierzającą do zwiększenia ilości wyjeżdżających na wycieczki podjęło Biuro Turystyki Zagranicznej PTTK. Oto zamierza ono zawrzeć umowy z kontrahentami zagranicznymi o kontraktację tańszej bazy noclegowej dla obniżenia kosztów wyjazdów zagranicznych. Również w celu potania kosztów wycieczek zagranicznych BTZ zamierza zwiększyć ilość wyjazdów bezdewizowych. BTZ opracowuje ponadto program objęcia szerszą działalnością młodzieży szkolnej przy wyjazdach do krajów socjalistycznych.

Nie tylko do tych dziedzin ograniczyły się decyzje jakie podjęły nasze oddziały PTTK.

Bo oto Oddział PTTK w Olecku (Okręg Białostok) zamierza rozszerzyć okres wczasów turystycznych (od maja do września) zwiększając miejsca pobytu do 100.

Oddział Zakładowy PTTK przy Kopalni „Siersza” (Okręg Kraków) zamierza zbudować 11 przyczep campingowych, które wykorzystane będą na zorganizowanie ruchomych wczasów turystycznych.

Okręg Warszawski PTTK wprowadza Warszawską Odznakę Krajoznawczą, przeznaczoną w szczególności dla młodzieży szkolnej. Odznaka będzie napewno pomocą dla nauczycieli w prowadzeniu przez nich lekcji wychowania obywatelskiego.

Oddział PTTK w Lublinie przedstawił natomiast ciekawy wniosek o uproszczenie systemu przyznawania odznak turystycznych (bezpośrednie weryfikowanie na imprezach przez kierowników tras, na podstawie otrzymanych punktów) oraz zmniejszenie wymagań w stosunku do młodzieży szkolnej. Będzie on zapewne poddany szerokiej dyskusji.

Tej listy nie zamykamy oczekując dalszych informacji ze strony oddziałów, kół, komisji PTTK.

Z WIZYTĄ U WICEPREMIERA

Wicepremier Rady Ministrów Eugeniusz Szyr przyjął delegację Zarządu Głównego PTTK z prezesem Piotrem Gajewskim na czele. W spotkaniu wzięli udział zastępca przewodniczącego GKKFiT Andrzej Trojnar i przewodniczący Krajowej Rady O.F.S.W.F.i.T. Jan Kręcielewski. W składzie delegacji PTTK uczestniczyli: prezes Głównej Komisji Rewizyjnej Mieczysław Domagała, wiceprezes ZG PTTK Jerzy Przedziecki, sekretarz generalny Jacek Węgrzynowicz oraz zastępcy sekretarza generalnego Wojciech Militz i Janusz Żmudziński.

Przedstawiciele Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego poinformowali wicepremiera o zakresie społecznej i gospodarczej działalności Towarzystwa oraz zamierzeniach programowych i krokach podjętych dla usprawnienia gospodarki PTTK. Przedmiotem wymiany poglądów i ustaleń dotyczących sposobów rozwiązań były między innymi sprawy: polepszenia warunków działalności GOPR PTTK, prawidłowego zagospodarowania szlaków narciarskich i nartostrad, przygotowań do obchodów 100-letniej rocznicy zorganizowanej turystyki w Polsce i zbliżającego się VIII Zjazdu PTTK. W dziedzinie gospodarczej omówiono kwestie dotyczące polepszenia sytuacji finansowej PTTK, likwidacji trudności występujących w produkcyjnej działalności przedsiębiorstwa „Foto-Pam”, rozwoju wypożyczalni sprzętu turystycznego i rozbudowy lekkiej bazy turystycznej.

Wicepremier E. Szyr oceniając pozytywnie dotychczasowy rozwój i efekty działalności programowej oraz usługowej PTTK z wielką życzliwością odniósł się do problemów, które Towarzystwo aktualnie rozwiązuje. Wicepremier uznał za

ślusne wprowadzenie do gospodarki PTTK zasad rozrachunku gospodarczego oraz tworzenie okręgowych przedsiębiorstw, z uwzględnieniem możliwości dofinansowania remontów i modernizacji bazy. W odniesieniu do poruszonych

przez przedstawicieli PTTK spraw wynikających z zamierzeń niektórych rad narodowych przejmowania od PTTK obiektów noclegowych, wicepremier E. Szyr stwierdził, iż nie byłoby to ślusne, gdyż obiekty te, zwłaszcza rentowne, umożliwiają zmniejszenie dotacji budżetowych państwa a także wpływają na realizację zadań statutowych Towarzystwa.

KOMISJA EKSPERTÓW PTTK

Podczas ostatniego plenarnego zebrania Zarządu Głównego PTTK zapadła decyzja o konieczności powołania PTTK-owskiej komisji ekspertów, która zajęła by się opracowaniem wniosków naszego Towarzystwa w sprawie modelu turystyki krajowej.

Prezydium ZG PTTK zaakceptowało skład tej komisji, do której weszli członkowie PTTK spe-

cjaliści z różnych dziedzin naszej działalności.

Przewodniczącym Komisji Ekspertów PTTK został sekretarz generalny ZG PTTK Jacek Węgrzynowicz, sekretarzem Marek Lengiewicz zaś członkami: Roman Peretiatkiewicz, Jerzy Kruczała, Rydz Semelko, Józef Hok, Henryk Kamiński, Jerzy Goszczyński, Janusz Żmudziński, Ludwik Ochocki.

NOWE ODDZIAŁY PTTK

W ostatnim okresie Prezydium Zarządu Głównego PTTK udzieliło zezwolenia na rejestrację nowopowstałych oddziałów PTTK. Są to: Oddział PTTK w Kolbuszowej z zasięgiem działalności na powiat kolbuszowski; Oddział zakładowy PTTK przy Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego w Dębicy z zasięgiem działalności na teren WSK Dębica z filią w Pilźnie, szkoły przyzakładowej oraz osiedla robotniczego WSK w Dębicy; Oddział „Wolski” PTTK w Warszawie z zasięgiem działania na teren admi-

nistracyjnej dzielnicy Warszawa-Wola, z wyjątkiem zakładów pracy, w których działają oddziały zakładowe PTTK. Jednocześnie teren dzielnicy Wola wyłącza się z dotychczasowego zasięgu działania Oddziału Stołecznego PTTK; Oddział PTTK w Mrągowie z zasięgiem na powiat i miasto Mrągowo; Oddział Międzyuczelniany PTTK w Olsztynie z zasięgiem działania na teren Wyższej Szkoły Rolniczej i Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Olsztynie z siedzibą na terenie WSR Kortowo w Olsztynie.

NASZYM TERENEM DZIAŁANIA SPÓŁDZIELCZE OSIEDLE MIESZKANIOWE

W MAJU 1971 roku podpisane zostało porozumienie o współpracy pomiędzy PTTK a Związkiem Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego. Dokonano tego w wyniku doświadczeń, jakie zdobyły ogniwa PTTK w wielu osiedlach mieszkaniowych. Porozumienie określa jednocześnie kierunki rozwoju i zadania dla PTTK oraz spółdzielni mieszkaniowych. Umówiono się wówczas, że po okresie kilku miesięcy zainteresowane działacze obydwu organizacji dokonają konfrontacji tego co zostało postanowione w porozumieniu z tym co zostało praktycznie zrealizowane.

Na miejsce takiej konfrontacji wybrano Augustów, gdzie w gościnnym Domu Wycieczkowym PTTK w dniach 4 i 5 lutego 1972 r. 70-osobowa grupa działaczy oceniła obecny stan porozumienia, wymieniła doświadczenia oraz nakreśliła dalsze perspektywy rozwoju turystyki w spółdzielczych osiedlach mieszkaniowych.

Przedstawicielom spółdzielczości z terenu całego kraju przewodził prezes Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego **Stanisław Kukuryka**, a działaczom PTTK — sekretarz generalny **Jacek Węgrzynowicz**.

Spotkanie przeprowadzone zostało w sposób nietypowy. Zamiast referatu wysłuchano bowiem pasjonującej prelekcji znanego działacza spółdzielczości mieszkaniowej, a także PTTK — **Stanisława Olszewskiego** oraz prezesa oddziału PTTK przy WSM-Żoliborz — **Bronisława Siadka**, którzy w barwny sposób (dosłownie, gdyż przykłady dobrej pracy w dziedzinie turystyki ilustrowane były kolorowymi przezroczkami) opowiedzieli jak powstał i czego dokonał Oddział Żoliborski PTTK.

Swoją gawędę prelegenci poparli rozdanyimi wśród uczestników „Tezami na temat rozwoju działalności turystyczno-krajoznawczej w ośrodkach WSM i egzemplarzami ulotek, ogłoszeń, broszurek i biuletynów.

Warto przytoczyć choćby kilka z tych tez dla pokazania zastosowanych metod pracy.

„W WSM działalność organizacyjną i programową rozpoczęto w zimie 1967/68 r. od rozpoznania stanu faktycznego w zakresie:

- a) potrzeb i miejsc działania,
- b) istniejących już kół i form działania turystycznego,
- c) aktywu PTTK-owskiego, zamieszkałego w osiedlach,
- d) sojuszników organizacji zainteresowanych działalnością turystyczno-krajoznawczą na tym terenie.

W wyniku tego rozpoznania określono przede wszystkim miejsca i czasokres rozpoczęcia działalności turystyczno-krajoznawczej. Jeszcze przed powstaniem oddziału i zwołaniem zjazdu założycielskiego podjęto działalność informacyjną i propagandową w różnych formach. Dotyczyło to:

- a) udziału w zebraniach aktywu osiedlowego WSM i przedkładaniu mu informacji o zadaniach PTTK i zamierzeniach co do zorganizowania oddziału PTTK,
- b) odczytów i filmów o tematyce krajoznawczej, organizowanych w świetlicach i klubach osiedlowych,
- c) organizowania porad aktywu turystyczno-krajoznawczego.

Na zwołanym wiosną 1969 r. zjeździe założycielskim przedstawiono już program działania w zakresie:

- rozwoju organizacyjnego,
- działalności imprezowej,
- działalności szkoleniowej,
- wytucznych dla kół osiedlowych i zakładowych.

Początek okazał się na tyle dobry, że z roku na rok zwiększał się zasięg działalności, co znalazło wyraz w znacznej ilości kół i członków oraz liczbie uczestników imprez.

Następnie doprowadzono do stałych porozumień o współpracy z wieloma organizacjami społecznymi i gospodarczymi (WSM, ZMS, RKS „Spójnia”), co rozszerzyło zasięg oddziaływania oddziału PTTK i znacznie ułatwiło pracę.

W toku realizacji programu powstał coroczny kalendarz głównych imprez turystycznych, a w nim kilka dziś już tradycyjnych imprez stałych. Powstały też bardzo różnorodne formy organizowanych imprez.

Najważniejszym dorobkiem działalności WSM-owskiej komórki PTTK jest wychowanie i utrzymanie zorganizowanego aktywu turystycznego.

Podstawową formą działalności programowej koła (klubu) jest organizowanie wycieczek ogólnodostępnych dla wszystkich mieszkańców. Odpłatność za wycieczki może być zróżnicowana na korzyść członków PTTK. Uczestnikom wycieczek turystyki kwalifikowanej (pieszej, górskiej, kajakowej, motorowej, kolarzkiej, narciarskiej itd.) oraz turystyki powszechnej (autokarowej) wręczane są specjalnie przygotowane dla danej trasy programy i opisy krajoznawcze. Podczas wycieczek organizatorzy pamiętają o agitacji na rzecz zdobywania odznak turystycznych, których regulaminy winny się znaleźć w każdej jednostce organizacyjnej PTTK.

Do pozostałych rodzajów działalności turystycznej należą: rajdy, zloty, zjazdy, obozy i wyprawy, których organizowanie wymaga doświadczonego aktywu.

Organizowanie wycieczek i imprez przynosi najlepsze efekty w przypadku stosowania atrakcyjnych form pracy oraz skutecznej informacji i propagandy — zgodnych z wymogami współczesnego człowieka. Niezbędne jest też wprowadzenie podziału pracy i społecznej kontroli wykonania zadań podejmowanych dobrowolnie, indywidualnie i zbiorowo.

Ważnym odcinkiem działalności programowej jest uruchomienie poradni turystyczno-krajoznawczej prowadzonej przez doświadczonych działaczy w oparciu o gromadzone zbiory map turystycznych, informato-ów, przewodników, folderów, monografii, czasopism fachowych oraz rozkładów jazdy PKS i PKP.

Do kameralnych form pracy programowej należą odczyty turystyczno-krajoznawcze, spotkania z wybitnymi ludźmi i podróżnikami oraz wieczory filmów z zakresu kompleksowo pojętego krajoznawstwa.

Doskonalenie umiejętności aktywu społecznego i zdobywanie uprawnień odbywa się w ramach kursów dla organizatorów turystyki, przewodników turystyki kwalifikowanej, instruktorów krajoznawstwa, strażników Straży Ochrony Przyrody, pilotów wycieczek autokarowych oraz przewodników miejskich, terenowych i górskich”.

Te proste, a przecież skuteczne zasady, którymi kierują się warszawscy działacze PTTK przy życzliwej i efektywnej pomocy ze strony Zarządu WSM (przede wszystkim: lokal i pomoc finansowa), pozwalają oddziałowi PTTK na objęcie działalnością w ciągu roku blisko 24 tysięcy osób — uczestników różnorodnych wycieczek, imprez, odczytów, wystaw, na prowadzenie 6 bibliotek, poradni turystycznej, wypożyczalni sprzętu itp.

Przedłożone tezy oraz przykłady poczyniń Oddziału Żoliborskiego PTTK wywołały ożywioną dyskusję. Charakterystyczne było w niej m.in. to, że podczas wystąpień niejednokrotnie trudno było odróżnić działacza PTTK od reprezentantów tej czy innej spółdzielni mieszkaniowej. To oczywisty dowód, iż współdziałanie oparte zostało na wzajemnym zrozumieniu potrzeb, a działające aktualnie blisko 80 kół PTTK w spółdzielniach mieszkaniowych stanowi tego dowodne potwierdzenie.

Mówiono jednak nie tylko o sukcesach i osiągnięciach. Mówiono także krytycznie wskazując, że nie wszędzie uzyskano takie warunki jak ma WSM-Żoliborz. Wskazywano na to, że formy i metody pracy muszą odpowiadać zainteresowaniom środowisk w po-

szczególnych osiedlach. Postulowano więc wprowadzenie konkretnych umów-porozumień terenowych, popularyzowanie działalności krajoznawczo-turystycznej w czasopiśmie PTTK oraz w prasie spółdzielczej, proponowano podjęcie organizacji imprez okręgowych i centralnych dla aktywu turystycznego z osiedli mieszkaniowych.

Obrazy podsumowali: prezes Zarządu CZSBM Stanisław Kukuryka i sekretarz generalny ZG PTTK Jacek Węgrzynowicz.

Prezes St. Kukuryka uwypuklił rolę spółdzielni mieszkaniowej, która wiąże ściśle obowiązki inwestora budownictwa i organizatora życia społecznego w osiedlu mieszkaniowym. Na tym tle wskazał na statutowy obowiązek spółdzielni tworzenia warunków dla działalności turystyczno-krajoznawczej PTTK. Model organizacyjny turystyki w WSM przedstawiony na spotkaniu mówca uznał za wartościowy i godny upowszechnienia, zaznaczając jednakże, iż nie musi on być „powielany” w innych osiedlach, ze względu na różnorodność potrzeb, zainteresowań i możliwości. Potwierdził, iż prawidłową działalność turystyczną można i trzeba rozwijać poprzez osiedlowe koła PTTK.

Wśród obowiązkowych zadań oddziałów CZSBM wysunął na pierwszy plan zawarcie porozumień z zarządami okręgów PTTK, ustalenie wspólnych planów pracy i dokonywanie okresowych ocen ich realizacji. Wskazał również na potrzebę udzielenia pomocy kołom i oddziałom PTTK w uzyskiwaniu lokali, także poprzez wcześniejsze planowanie pomieszczeń na ten cel w budowanych osiedlach.

Sekretarz generalny ZG PTTK Jacek Węgrzynowicz w swoim końcowym wystąpieniu omówił obszernie sprawę doboru właściwych metod w działalności krajoznawczo-turystycznej w osiedlu. Zwrócił uwagę na prawidłowy dobór zadań i tematów pracy, właściwy ich podział wśród działaczy, wykorzystanie bogactwa pomysłów i zastosowanie wypróbowanych wzorów postępowania, stworzenie ponadto nawyków stałego uprawiania odpowiednich form turystyki, zwyczajów i tradycji turystycznych właściwych dla danego środowiska.

Przedstawiciele CZSBM i ZG PTTK podziękowali organizatorom i gospodarzom spotkania, działaczom augustowskim i białostockim za gościnne przyjęcie i stworzenie sprzyjających warunków dla obrad.

PTTK - OWSKA PIĘCIOLATKA NA LUBELSZCZYŹNIE

W WOJEWÓDZTWIE lubelskim do PTTK należy 15 000 osób. Aktywem Towarzystwa tworzy ponad 2-tysięczna rzesza organizatorów turystyki oraz 300 przewodników turystyki kwalifikowanej, a także 400 społecznych opiekunów zabytków i strażników przyrody. Ludzie ci działają w 21 terenowych, zakładowych i środowiskowych oddziałach PTTK. Podlega im ponad 300 kół, a także około 130 klubów specjalistycznych i komisji. W środowisku młodzieży istnieje ok. 350 SKKT i drużyn ZHP, które są członkami zbiorowymi PTTK.

O tempie rozwoju organizacji niech świadczy fakt, że w 1960 roku było 9 oddziałów z 62 kołami i klubami zrzeszającymi 4300 członków.

Obecnie, od paru lat ogniwa Towarzystwa organizują przeciętnie w ciągu roku około 1000 wycieczek i obozowisk dla 20 000 ludzi oraz ponad 100 rajdów i spływów dla 15 000 turystów kwalifikowanych. Urządzą ponadto 250 odczytów dla 7000 słuchaczy i 45 wystaw, które ogląda 90 000 osób.

Za zasługi w rozwoju turystyki i krajoznawstwa Zarząd Okręgu PTTK w Lublinie otrzymał od Prezydium WRN sztandar i odznakę „Zasłużony dla województwa lubelskiego”. Wielu działaczy wyróżniono indywidualnymi odznaczeniami.

Na własną bazę noclegową i gastronomiczną PTTK na Lubelszczyźnie składają się domy wycieczkowe w Lublinie, Puławach, Zamo-

ściu i Kazimierzu. W trzech pierwszych placówkach są bufety, a w DW w Kazimierzu restauracja. Poza tym PTTK podlegają stacje turystyczne i stancje wodne w Zwierzycu, Suścu, Józefowie, Białej Podlaskiej, Lublinie, Annopolu i Frampolu, oraz wypożyczalnie sprzętu turystycznego przy wszystkich oddziałach i obiektach petetektowskich, a także punkty sprzedaży pamiątek w Puławach, Kazimierzu, Nałęczowie i Zamościu. We wszystkich obiektach noclegowych i przy oddziałach istnieją punkty „it”.

Plany na najbliższe lata zakładają dalszy rozwój organizacji petetektowskiej na Lubelszczyźnie. Pod koniec 1975 r., zgodnie z tymi zamierzeniami, ma być w województwie 400 kół PTTK, w tym 270 zakładowych. Koła przewodników terenowych powstaną w Łukowie, Radzynie Podlaskim, Krasnymstawie, Kraśniku Lubelskim i we Włodawie. A koła przewodników zakładowych przybędą w WSK w Świdniku i w cementowni „Chełm”.

Nowe oddziały terenowe PTTK zostaną utworzone w Radzynie Podlaskim, Janowie Lubelskim, we Włodawie, Lubartowie i Opolu Lubelskim, a oddziały zakładowe m.in. w DOKP w Lublinie i w cementowni „Chełm”.

Sporo uwagi poświęci się szkoleniu kadry działaczy turystycznych. Najwięcej kursów dla organizatorów turystyki odbędzie się w środowisku młodzieży i w zakładach pracy. O ile w 1971 r. urządzono 25 kursów dla 660 organizatorów tury-

styki, to w 1975 r. szkolenie obejmie 740 osób.

Do roku 1975 Lubelszczyzna wzbogaci się o nowe obiekty noclegowe PTTK. W Kazimierzu, po ukończeniu prac adaptacyjnych, zostanie otwarty drugi dom wycieczkowy z 21 pokojami jedno i dwuosobowymi o wysokim standardzie oraz barem kawowym i klubem. Modernizacji będzie poddany stary dom wycieczkowy w jednym ze spichlerzy. Poza tym plany dotyczące Kazimierza przewidują budowę parkingu, powiększenie campingu, a także urządzenie boisk do gier i zabaw. Wszystkie prace mają być zakończone w drugim kwartale 1972 r.

W bieżącym roku doprowadzi się do końca także remont domu wycieczkowego w Puławach. Będzie tam 80 miejsc zamiast obecnych 60. Jadalnia pomieści 100 osób, a kawiarnia 50. Koło domu powstanie parking i zostaną urządzone boiska do gier sportowych.

Zarząd okręgu PTTK stara się także usilnie o realizację nowych inwestycji. Chodzi o wybudowanie trzeciego nowego domu wycieczkowego w Kazimierzu ze 150 miejscami. Planuje się także postawienie domu wycieczkowego w Zwierzycu na 200 miejsc i campingu z restauracją. Podobnie jak Roztocze również Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie nie posiada wystarczająco dużej bazy, by przyjąć przyjeżdżających coraz liczniej turystów. Dlatego ma przybyć tam stacja wodna dla 150 osób, z jadalnią nad pięknym jeziorem Krasne. Te trzy inwestycje są wstępnie przygotowane do realizacji tzn. wytyczono teren pod budowę, ustalono założenia.

Poza tym plany do roku 1975 obejmują budowę nowych domów wycieczkowych w Lublinie i Białej Podlaskiej na 150 miejsc każdy. Nad Zalewem Zemborzyckim ma powstać stacja wodna z 200 miejscami noclegowymi i jadalnią.

POTRZEBNE SĄ DOBRZE ZAGOSPODAROWANE NOWE SZLAKI WODNE

WIELKA konsultacją pomiędzy Zarządem Głównym Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, a terenowymi działaczami co do głównych kierunków działalności Towarzystwa po VI Zjeździe PZPR, można nazwać inicjatywę regionalnych dyskusji z prezesami oddziałów PTTK. Po naradach prezesów oddziałów PTTK Polski południowej w Nowym Sączu, centralnej w Piotrkowie Trybunalskim odbyła się taka narada dla Polski północnej w Kołobrzegu. W dwudniowej dyskusji brali udział członkowie prezydium ZG PTTK oraz prezesi oddziałów PTTK z województwa białostockiego, bydgoskiego, gdańskiego, koszalińskiego, olsztyńskiego, szczecińskiego i łonogórskiego.

Naradę, której przewodniczył prezes ZG PTTK — **Piotr Gajewski** zaszczylił swą obecnością: wicemarszałek Sejmu PRL poseł — **Andrzej Benesz**, sekretarz Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Koszalinie — **Jan Urbanowicz**, wiceprzewodnicząca Wojewódzkiej Rady Narodowej — **Barbara Zdrojewska**, sekretarz Wojewódzkiego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego w Koszalinie — **Adam Matwiejowski**, I sekretarz Komitetu Powiatowego PZPR w Kołobrzegu — **Stanisław Mach**, przewodniczący Prezydium PRN w Kołobrzegu — **Stanisław Łyczewski** oraz MRN — **Jerzy Rymaszewski**, przewodniczący WKKFIT w Koszalinie — **Mieczysław Ciesielski**.

Narada kołobrzewska rozpoczęła się miłą uroczystością wręczenia Złotych Odznak PTTK zasłużonym dla rozwoju turystyki i krajoznawstwa w tym także i dla Towarzystwa przedstawicielom władz państwowych i partyjnych. Otrzymali je: wicemarszałek Sejmu PRL — **Andrzej Benesz** oraz **Jan Urbanowicz**, **Barbara Zdrojewska**, **Stanisław Mach**, **Stanisław Łyczewski**, **Jerzy Rymaszewski**, **Alfons Prondziński**.

Obrazy w Kołobrzegu otworzył prezes Towarzystwa **Piotr Gajewski**, który wygłosił także referat wprowadzający na temat zadań PTTK w świetle uchwał VI Zjazdu PZPR. Wygłoszony został ponadto referat I sekretarza KP PZPR — **Stanisława Macha** na temat głównych kierunków koordynacji w zakresie rozwoju turystyki w świetle eksperymentu kołobrzewskiego. Mówca charakteryzując ten eksperyment mający na celu samofinansowanie bazy turystycznej w Kołobrzegu poprzez powołanie funduszu rozwoju turystyki i specjalistycznego wielofunkcyjnego przedsiębiorstwa usług turystyczno-wypoczynkowych stwierdził, że w eksperymencie kołobrzewskim zmiana funkcji turystyki w kierunku uczynienia z niej gałęzi gospodarki terenowej nie oznacza nie doceniania przez radę narodową spraw kultury i wychowania, które wchodzić przecież w zakres turystyki i krajoznawstwa.

Trzeci referat, w którym przedstawiony został dorobek a także rola i zadania okręgu koszalińskiego PTTK wygłosił sekretarz okręgu **Franciszek Baryła**.

Po sesji plenarnej, w której uczestniczyli wszyscy biorący udział w naradzie kołobrzewskiej, obrady toczyły się w trzech zespołach problemowych. Zespołowi omawiającemu doskonalenie treści, metod i form działalności turystycznej w aspekcie patriotycznego wychowania i krzewienia ludowej obronności przewodził płk **Jerzy Rydlowski**, zespołowi dyskutującemu na temat roli i zadań społecznej kadry PTTK w organizacji turystyki i wypoczynku w zakładzie pracy przewodniczył zastępca sekretarza generalnego

ZG PTTK — **Wojciech Militz**, zaś zespołowi analizującemu udział ogniw PTTK w tworzeniu lepszych warunków dla turystyki wodnej — **dr Krzysztof Buzewski**.

Ten ostatni zespół, jak przystało na rejon, w którym toczyła się narada, a który charakteryzuje się doskonałymi warunkami do uprawiania turystyki wodnej, stanowił główną oś dookoła której koncentrowała się dyskusja. Uczestniczył w niej wicemarszałek Sejmu PRL — **Andrzej Benesz**, który interesuje się szczególnie problematyką wodną, problematyką żeglugi.

Postawione zostało prowokujące pytanie, czy i w jaki sposób Towarzystwo ma zajmować się turystyką wodną traktowaną jako dyscyplina masowa. Oczywiście na pierwszą część pytania odpowiedziano jednoznacznie twierdząco. Szerszą natomiast dyskusję wywołały kwestie związane ze sposobami rozwiązywania wodniackich problemów.

Na czoło wybita została przede wszystkim sprawa zagospodarowania turystycznego odpowiednio wytypowanych szlaków wodnych działających tak jak się to dzieje w przypadku szlaku Krutyni, Czarnej Hańczy. Takim szlakiem np. według jednego z dyskusyjantów mogła być Sapina. Chodzi jednak o to, by nowe szlaki wodne zostały z góry zaprojektowane a następnie zagospodarowane w prawidłowo wyposażone, odpowiadające współczesnym potrzebom stancje wodne, urządzenia nadwodne, porty, hangary, warsztaty szkutnicze itp. Na problem tak zagospodarowanych nowych szlaków wodnych trzeba także spojrzeć i z ekonomicznego punktu widzenia uwzględniając fakt, że dzisiejszy wodniak chciałby widzieć możliwość przepłynięcia szlaku korzystając ze sprzętu, który wypożyczałby w punkcie wyjściowym a oddał w docelowym. Należy więc stworzyć taki system, który drogą odpowiednio skalkulowanych i dostępnych ogółowi opłat zapewniałby przewóz kajaków przez organizatorów.

Z problemem zagospodarowania nowych atrakcyjnych szlaków wodnych wiąże się sprawa wyposażenia nadwodnych ośrodków PTTK. Brak im na ogół drobnego sprzętu wodnego, żeglarskiego np. szekli, listew, śrub itp., które są niezbędnie potrzebne żeglarzowi czy kajakarzowi w przypadku awarii. Ośrodki nadwodne PTTK muszą gwarantować pierwszą pomoc wodną w zakresie sprzętu.

Podniesiona została oczywiście sprawa pilnego rozstrzygnięcia budowy centralnego portu żeglarskiego PTTK. Towarzystwo dysponuje dziś 12 jachtami morskimi, którym trzeba zapewnić port macierzysty, hangary, możliwości remontu. Wybudowanie bazy żeglarskiej PTTK będzie jednocześnie zabezpieczeniem potrzeb turystów.

Podsumowując dyskusję na sesji plenarnej sekretarza generalnego ZG PTTK — **Jacek Węgrzynowicz** podejmując temat dyskusji toczony w zespole do spraw turystyki wodnej zaproponował swego rodzaju konkurs na zagospodarowanie trasy kajakowej, przez oddział PTTK. Chodziłoby w nim o naszkicowanie trasy a następnie projekt jej minizagospodarowania. Najlepsze projekty zostaną nagrodzone. W dalszym etapie przewiduje się, że o ile oddziały rozpoczęły w roku bieżącym prace przy zagospodarowaniu tych szlaków siłami społecznymi, to w roku 1973 zostaną

dofinansowane przez Zarząd Główny w 50%. Powstał również projekt, aby w celu rozszerzenia działalności w zakresie turystyki kwalifikowanej zakładać specjalistyczne szkolne koła PTTK głównie wodniackie i kolarskie, jako że te dziedziny turystyki kwalifikowanej cieszyć się powinny największym zainteresowaniem ze strony młodzieży. Podstawą do nadania szkolnemu kołu PTTK tytułu koła wodniackiego lub kolarskiego, będzie zdobycie przez przynajmniej jedną czwartą członków koła co najmniej brązowych odznak w poszczególnych rodzajach turystyki kwalifi-

cowanej. Taki patent koła wodniackiego lub kolarskiego będzie osobiście wystawiał prezes ZG PTTK.

Podczas obrad plenarnych narady kołobrzesckiej, podsumowano wyniki dyskusji w poszczególnych zespołach problemowych.

Narada okazała się bardzo owocna w skutkach. W jej wyniku bowiem zwłaszcza w odniesieniu do spraw turystyki wodnej odpowiedziano sobie na pytanie jak należy zaspokajać współczesne potrzeby turysty ale i jednocześnie jak potrzeby te kształtować.

SUKCESY

PLETWNURKÓW FOTOAMATORÓW

Oglądanie życia podwodnego jest pasją bardzo wielu ludzi, których rzesza powiększa się z roku na rok. Nic więc dziwnego, że w klubach turystyki podwodnej PTTK niezmiernie popularna jest fotografia podwodna. Szczególnie duże osiągnięcia ma w tym względzie Krakowski Klub Turystyki Podwodnej

PTTK, który od czterech lat organizuje ogólnopolskie konkursy czarno-białej i kolorowej fotografii podwodnej oraz przezroczy.

W roku ubiegłym prace polskich pletwonurków zostały po raz pierwszy zaprezentowane na forum międzynarodowym w Hiszpanii. Duży sukces odniósł kolega **Piotr Frołow**,

który uzyskał IV nagrodę na 3-cim Międzynarodowym Salonie Fotografii Podwodnej w Lizbonie.

Natomiast w styczniu 1972 roku na I Międzynarodowym Konkursie Fotografii Podmorskiej w Barcelonie podwójny sukces odnieśli znowu pletwonurkowie klubu krakowskiego. Za piękne czarno-białe fotografie **Andrzej Gonciarz** zdobył I-szą a **Piotr Frołow** — II-gą nagrodę.

Ogółem w barcelońskim konkursie brało udział 25 autorów z krajów europejskich.

PLAN UDZIAŁU PTTK W OBCHODACH 100-LECIA ZORGANIZOWANEJ TURYSTYKI W POLSCE

W POPRZEDNIM numerze Biuletynu Informacyjnego PTTK zamieściliśmy uchwałę Prezydium ZG PTTK oraz apel prezesa Towarzystwa o aktywny udział w przygotowaniach do obchodów 100-lecia zorganizowanej turystyki w Polsce — tego wielkiego wydarzenia w życiu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Podczas wspomnianego zebrania Prezydium ZG PTTK przedstawiony został również, a następnie zaakceptowany plan udziału naszego Towarzystwa w

jubileuszu 100-lecia zorganizowanej turystyki w Polsce. Dotyczy on specjalnych imprez, propagandy i wydawnictw.

Pragniemy z nim zapoznać ogół członków i działaczy PTTK, by mogli oni tym aktywniej włączyć się do jego wykonania.

Plan precyzuje zadania, termin ich wykonania oraz realizatora.

Oto co zostanie wykonane do jubileuszu 100-lecia, do roku 1973.

Zadanie	Rok realizacji	Kto realizuje
W zakresie imprez specjalnych		
Poświęcenie części VIII Walnego Zjazdu Delegatów PTTK tematyce Jubileuszu	1972	ZG PTTK
Zorganizowanie uroczystego posiedzenia plenarnego ZG PTTK, poświęconego sprawie dorobku społecznego ruchu turystycznego w okresie 1873—1973 r.	1973	ZG PTTK
Zorganizowanie sympozjum naukowego na temat historii ruchu krajoznawczo-turystycznego w Polsce	1973	ZG PTTK
Prowadzenie prac nad powołaniem Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej w Krakowie	1973	Komisja Turystyki Górskiej ZG PTTK
Zorganizowanie centralnych uroczystości przewodnickich	1973	Komisja Przewodnicka ZG PTTK
Ogłoszenie konkursu na wspomnienie działacza ruchu turystyczno-krajoznawczego	1971— 1972	

Zadanie	Rok realizacji	Kto realizuje
Ogłoszenie konkursu na pracę magisterską lub doktorską z zakresu historii ruchu turystycznego w Polsce	1971	Komisja Historyczna ZG PTTK
Opracowanie bibliografii historii ruchu turystyczno-krajoznawczego	1972	Komisja Historyczna i Centralna Biblioteka ZG PTTK
Założenie centralnej kartoteki działaczy PTT i PTK	1971	Komisja Historyczna ZG PTTK
<u>W zakresie propagandy</u>		
Opracowanie i realizacja programu propagandy jubileuszu w prasie, radiu i telewizji	1972— 1973	Komisja Propagandy ZG PTTK
Wydanie plakatu propagującego 100-lecie organizacji turystycznych w Polsce	1972	Dział Wydawnictw i Propagandy ZG PTTK
Wydanie portretów prekursorów i pionierów krajoznawstwa polskiego	1972	Dział Wydawnictw i Propagandy ZG PTTK
Wydanie okolicznościowego znaczka z okazji 100-lecia zorganizowanej turystyki polskiej	projekt 1971, wykonanie 1972	Zakłady Wytwórcze „Foto-Pam” PTTK Komisja Historyczna ZG PTTK
Wybicie medalu PTTK na 100-lecie turystyki w Polsce	1973	Dział Wydawnictw i Propagandy ZG PTTK
Przygotowanie serii wyrobów pamiątkarskich nawiązujących do obchodów jubileuszu	projekt 1971, wykonanie 1972	Zakłady Wytwórcze „Foto-Pam” PTTK
Zorganizowanie sympozjum n.t. historii polskiej fotografii krajoznawczej	1973	Komisja Krajoznawcza, Podkomisja Fotografii — Kraków
Zorganizowanie wystawy filatelistycznej znaczka krajoznawczego	1972	Komisja Krajoznawcza PTF
Zainicjowanie wydania w CAF fotogramów obrazujących dorobek PTTK w okresie Polski Ludowej	1972	Komisja Propagandy ZG PTTK
<u>W zakresie wydawnictw</u>		
„Sygnały z gór” — monografia GOPR	1972	GOPR
Album „100 lat polskiej turystyki”	1972	ZG PTTK Nasza Księgarnia
„Zarys dziejów turystyki górskiej” — wydanie specjalne „Wierchów”	1972	Komisja Turystyki Górskiej ZG PTTK
1 tomowe wydawnictwo zawierające historię: Społecznego ruchu turystyczno-krajoznawczego PTT, PTK, RTT, PTTK	1972	Komisja Historyczna ZG PTTK
Opracowanie wydawnictw dla odczytów i prelekcji w ogniwach PTTK	1972	Komisja Historyczna ZG PTTK
Rocznik „Ziemia” — 1973 poświęcony dziejom społecznego ruchu turystyczno-krajoznawczego	1973	Redakcja „Ziemia”
Sylwetki polskich krajoznawców	1972	Komisja Historyczna ZG PTTK
Rocznik „Wierchy” — 1973 poświęcony dziejom turystyki górskiej	1973	Redakcja „Wierchy”
<u>W zakresie organizacji imprez</u>		
Nadanie wszystkim imprezom turystycznym organizowanym w 1972 i 1973 r. akcentów związanych z jubileuszem	1973	Komisje turystyki kwalifikowanej
Zorganizowanie masowej górskiej imprezy centralnej poświęconej rocznicy powstania Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego	1973	
Zorganizowanie telewizyjnego turnieju krajoznawczego „Czy znasz swój kraj” (centralnej olimpiady krajoznawczej młodzieży)	1973	Komisja Propagandy i Komisja Młodzieżowa ZG PTTK

FRONTEM DO MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W DNIACH 22 i 23 stycznia 1972 r. odbyła się w Piotrkowie Trybunalskim narada prezesów oddziałów PTTK Polski centralnej. Wśród licznie przybyłych uczestników udział w obradach wzięli: prezes ZG PTTK **Piotr Gajewski**, sekretarz generalny **Jacek Węgrzynowicz**, zastępca sekretarza generalnego **Wojciech Militz**, przedstawiciel Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego **Rudolf Auch**, sekretarze wojewódzkich rad Ogólnozwiązkowej Federacji Sportu, Wychowania Fizycznego i Turystyki z Łodzi, Kielc i Poznania oraz kierownicy SWOKT z Kielc i Łodzi.

Władze miejskie Piotrkowa Tryb. reprezentowali m.in. przewodniczący PPRN **Henryk Bąkowski**, kierownik Ośrodka Propagandy PZPR **Mieczysław Szule** i przewodniczący Powiatowej Komisji Związków Zawodowych **Stanisław Bigdowski**.

Obrady otworzył Prezes PTTK **Piotr Gajewski**, który w serdecznych słowach powitał zebranych, wyrażając zadowolenie, że narada prezesów oddziałów PTTK Polski centralnej może się odbyć w Piotrkowie Trybunalskim zasłużonym dla rozwoju turystyki i krajoznawstwa, w mieście gdzie działa z wieloletnimi tradycjami oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Prezes powierzył następnie prowadzenie obrad sekretarzowi generalnemu ZG PTTK **Jackowi Węgrzynowiczowi**.

Zebrani zostali zapoznani z programem narady po czym prezes P. Gajewski wygłosił referat na temat: „Zadania PTTK w świetle uchwał VI Zjazdu PZPR”. W referacie tym został omówiony kompleksowy program działania PTTK mający na celu szybką realizację uchwał VI Zjazdu PZPR.

Z referatu warto odnotować w tym miejscu określenie dotyczące miejsca i roli PTTK w rozwijaniu turystyki: „PTTK kojarzy w turystyce: wychowanie, dbałość o zdrowie i odpoczynek po pracy lub nauce. Przy czym stara się to czynić planowo i wedle wypracowanych i doświadczonych koncepcji, a nie tylko dla sprzyjania doraźnym gustom klienta, jak to bywa gdy jakieś przedsiębiorstwo turystyczne nastawione jest wyłącznie na uzyskiwanie maksymalnych zysków.”

Po wystąpieniu prezesa ZG PTTK kol. **Tadeusz Nowakowski** wygłosił referat Zarządu Oddziału PTTK w Piotrkowie Trybunalskim. Nosił on tytuł: „Z doświadczeń programowej i gospodarczej działalności oddziału w świetle dyskusji na temat modelu turystyki krajowej”. Uczestnicy narady mogli się z niego dowiedzieć o historii ruchu krajoznawczo-turystycznego w Piotrkowie Trybunalskim a także o niemalym dorobku oddziału PTTK w tym mieście w latach ostatnich.

W bieżącym roku miną 64 lata pracy Oddziału PTTK w Piotrkowie Trybunalskim. Tradycje ruchu krajoznawczo-turystycznego w tym mieście są więc bogate. Dzisiaj dzieło krzewienia turystyki i krajoznawstwa, dzieło spadkobierców patriotów polskiego krajoznawstwa sprzed 64 lat — powiedział T. Nowakowski — prowadzą dalej ich kontynuatorzy — ludzie pracy, przepojeni nową socjalistyczną treścią współczesnej turystyki i krajoznawstwa.

Po referatach uczestnicy spotkania piotrkowskiego obradowali w dwóch zespołach.

Obrady zespołu do spraw turystyki w zakładach pracy prowadził kol. **Wojciech Militz**. Dyskusja w tym zespole koncentrowała się wokół problemów organizowania turystyki i wypoczynku przez zakładowe koła PTTK.

Obradom drugiego zespołu — do spraw młodzieży szkolnej przewodniczył kol. **Ryszard Cetnarski**. Podstawowym tematem dyskusji była kwestia działalności PTTK w środowisku młodzieży szkolnej.

Należy podkreślić, że decyzja zorganizowania obrad w odrębnym zespole do spraw młodzieży szkolnej, świadczy o tym, że rozwój ruchu turystyczno-krajoznawczego wśród tej młodzieży jest dla Towarzystwa sprawą niezwykle istotną, znajdującą się w centrum uwagi Zarządu Głównego PTTK.

W swym inicjującym dyskusję wystąpieniu kol. R. Cetnarski nakreślił kilka propozycji co do organizacji pracy PTTK wśród młodzieży szkolnej. Dotyczyły te propozycje spraw:

1. Adaptacji form pracy PTTK do środowiska młodzieży szkolnej.
2. Informowania szkół o akcjach turystyczno-krajoznawczych podejmowanych przez PTTK, współdziałania w organizowaniu ferii zimowych i letnich.
3. Dążenia do tworzenia własnej kadry w oparciu o instruktorów krajoznawstwa.
4. Dążenia do powszechnego posiadania odznak wśród członków SKKT i szkolnych kół PTTK.
5. Dostosowania wycieczek dla młodzieży (inne przewodnictwo, długość trasy, treść i forma).

Istotnym momentem wystąpienia kierownika tego zespołu było stwierdzenie, rozwiewające istniejące wątpliwości na temat stosunku ZG PTTK do szkolnych kół krajoznawczo-turystycznych. Wyraźnie zostało bowiem podkreślone, że istnienie SKKT w niczym nie przeszkadza rozwojowi ruchu turystyczno-krajoznawczego prowadzonego przez PTTK. PTTK nie dąży do likwidacji SKKT. Jeśli koła te chcą istnieć PTTK będzie im pomagać.

Dyskusja skupiła się wokół trzech zagadnień: czy program pracy PTTK z młodzieżą szkolną jest prawdziwy, jakie są w tym względzie trudności i jak należy je rozwiązywać oraz jakie problemy napotyka oddziały PTTK w pracy z młodzieżą szkolną?

Uczestnicy dyskusji skoncentrowali się przede wszystkim na konieczności rozwijania nowych form turystyki dla młodzieży. Trafnie odzwierciedla wypowiedzi w tej kwestii głos kol. **J. Sobstylia**: „Należy opracować współczesny model pracy z młodzieżą... głównym zadaniem PTTK powinno być natychmiastowe położenie nacisku na wypełnienie istniejącej luki w pracy z młodzieżą... Jest to konieczne dla wychowania młodzieży, dla przyszłości”.

Niezbędnym jednakże elementem rozwoju turystyki jest istnienie kwalifikowanych kadr. Problem kształcenia nowych kadr, był też drugim zasadniczym nurtem dyskusji. Można przyjąć, że dyskutanci byli zgodni co do konieczności reformy programów szkolenia kierowników wycieczek szkolnych w kierunku wprowadzenia zagadnień praktycznych (wystąpienia kol. kol. **T. Katry** i **M. Wyszowskiego**) oraz konieczności wynajdywania kadry działaczy spośród młodzieży.

Trzeci nurt dyskusji to sprawa stosunku PTTK do administracji szkolnej. Sedno problemu odzwierciedla fragment wystąpienia kol. **L. Kosiewicza**: „...szkolnictwo przyjmie chętnie PTTK o ile działalność tej organizacji przyczyni się do realizacji szkolnego programu nauczania. Tak więc celem działalności szkolnych kół PTTK powinno być powiązanie nauki z wycieczką”.

Wszyscy dyskutanci zgodzili się również z głosem

kol. **H. Orlińskiego**, że podstawą pomyślnego rozwoju PTTK w szkole powinna być praca i autorytet opiekuna szkolnego koła PTTK.

Z kończącego dyskusję wystąpienia **R. Auchy** należy odnotować fragment w którym stwierdził, że „wprowadza się do szkół pedagogicznych naukę krajoznawstwa i turystyki. W ten sposób poczynając od 1975 r., nastąpi znaczny wzrost kwalifikowanej kadry”.

W czasie obrad plenarnych narady prezesów oddziałów PTTK Polski centralnej, zostały przedłożone sprawozdania z prac zespołów i dokonano podsumowania narady.

Dyskusja w zespołach, wielki wysiłek organizacyjny zarządu Oddziału PTTK w Piotrkowie Trybunalskim sprawiły, że narada prezesów oddziałów PTTK Polski centralnej była udanym i doniosłym wydarzeniem w życiu naszego Towarzystwa.

POWSTAJE REGULAMIN KOŁA ZAKŁADOWEGO PTTK

AKTYW komisji kół zakładowych, realizując uchwałę Zarządu Głównego PTTK z 13 marca 1970 r. dotyczącą doskonalenia działalności Towarzystwa w zakładach pracy, podjął prace nad opracowaniem regulaminu koła zakładowego. W oparciu o szerokie konsultacje terenowe, konsultacje z działaczami innych komisji, w oparciu o pomoc aparatu Zarządu Głównego opracowany został projekt regulaminu koła zakładowego. Poddany on został ocenie Komisji Organizacyjno-Regulaminowej ZG, a następnie przyjęty na plenarnym posiedzeniu Komisji kół zakładowych ZG PTTK. Obecnie jest on przygotowany do przedstawienia na posiedzeniu Prezydium ZG dla pełnej aprobaty.

Potrzebę opracowania regulaminu koła zakładowego odczuwaliśmy od dawna. Miejsce i waga koła zakładowego w środowisku pracy, jego powiązanie z innymi organizacjami społecznymi na terenie zakładu, specyficzne zadania w realizacji zakładowego programu turystyki i wypoczynku po pracy, winny znaleźć swoje odbicie w formalno-prawnym dokumencie stanowiącym podstawę działania koła PTTK. Z drugiej strony ilościowy rozwój kół zakładowych wymaga intensyfikacji pracy tak aby program działalności koła i praca organizacyjna uległa umocnieniu. Chodzi przy tym i o to, aby regulamin ten stanowił w tym względzie pomoc dla koła i aktywistów PTTK w nim działających.

Jesteśmy przekonani, iż opracowany projekt regulaminu koła zakładowego spełnia te postulaty i stanowi znaczny krok naprzód w dziele doskonalenia pracy naszego Towarzystwa w zakładach pracy. Jest to reszta wyników pracy wielu działaczy PPTK-owskich i związkowych, stanowi podsumowanie ich doświadczeń.

Opracowany projekt regulaminu:

— traktuje kompleksowo o sprawach programowych, metodyki działania, organizacyjnych i majątkowych;

— nie tylko mówi co robić, ale jednocześnie próbuje wskazać jak można to wykonać, nosi więc charakter instruktażowy;

— próbuje określić stopień współzależności i współdziałania pomiędzy kołem a radą zakładową, dyrekcją, załogą — ma więc charakter całościowy (naturalnie w kontekście zadań i odpowiedzialności koła);

— podkreśla konieczność pracy wewnątrz koła;

— próbuje odformalizować pracę zarządu koła, traktując zarząd jako sztab roboty turystycznej w zakładzie.

Projekt regulaminu koła zakładowego składa się z następujących rozdziałów:

I. *Wstęp* — w którym wyłożono całą ideologię koła zakładowego, tej podstawowej komórki turystycznej w zakładzie, pracującej dla całej załogi i rodzin.

II. *Zadania koła zakładowego PTTK* — w tej części regulaminu w kilku podrozdziałach przedstawiono program działania koła ze szczególnym podkreśleniem momentów wychowawczych. Każde hasło programowe zilustrowane zostało kilkoma przykładowymi formami rozwiązań. Np. w 4-tym podrozdziale mówi się, że koło „współpracuje z radą zakładową, kołem ZMS i administracją zakładu pracy w zakresie organizowania turystyki i wypoczynku”. Tą ogólnie sformułowaną dyrektywę poparto szczegółowymi zadaniami, jak:

— „koło opracowuje i przedstawia na wspólnej konferencji Rady Zakładowej, ZMS, TKKF roczny program organizacji turystyki i wypoczynku dla członków załogi i ich rodzin, emerytów i uczniów szkół przyzakładowych,

— kieruje zainteresowanych kandydatów na kursy organizatorów turystyki, przewodników turystyki kwalifikowanej, przewodników, instruktorów krajoznawstwa itp.,

— przedstawia propozycje i wnioski w zakresie ilości i jakości potrzebnego sprzętu turystycznego w zakładowych wypożyczalniach,

— przedstawia propozycje zakupów do zakładowej biblioteki związkowej z zakresu turystyki, krajoznawstwa i ochrony środowiska człowieka,

— opracowuje i realizuje programy krajoznawczo-turystyczne w zakładowych ośrodkach wypoczynkowych”.

Przytoczone przykładowo szczegółowe zadania wynikające z ogólnego hasła programowego uzmysławiają, że można podejmować dalsze inicjatywy, rozwijając pomysłowość zarówno co do dalszych zadań, jak i sposobów ich realizacji. Już takie stawianie sprawy w regulaminie stwarza korzystną sytuację dla wyzwalania nowych pomysłów.

III. *Przepisy ogólne i założenia koła zakładowego PTTK* — w tej części regulaminu mówi kto może być członkiem koła. Precyzuje także sposób powołania do życia koła zakładowego.

IV. *Władze i organizacja wewnętrzna koła zakładowego* — Tu regulamin omawia władze koła, jak długo trwa ich kadencja, jak wygląda podział czynności między członków zarządu, praca wewnątrz organizacyjna w kole.

V. *Ordynacja wyborcza* — Znajdują się tu przepisy dotyczące powoływania władz koła oraz sposobu rozliczania się z wykonania planów pracy oraz realizacji budżetu.

VI. *Fundusze, majątek i działalność finansowa koła zakładowego* — w tym podrozdziale mówi się, co składa się na fundusze koła, jak koło winno nimi gospodarować oraz jakie mogą być powiązania finansowe koła z radą zakładową.

VII i VIII. Rozwiązanie koła zakładowego PTTK i przepisy końcowe — ogólnie w takich sprawach obowiązujące przepisy zawierają jednak klauzulę uznania regulaminu koła zakładowego przez CRZZ za dokument wewnątrzwiązkowy obowiązujący wszystkie instancje związkowe.

Ogólnie możemy więc stwierdzić, że regulamin koła zakładowego stanowi szerokie rozwinięcie par. 50

wzorcowego statutu PTTK w odniesieniu do specyfiki działania naszego Towarzystwa w zakładzie pracy. Potwierdza on miejsce PTTK w zakładach pracy, jako specjalistycznej organizacji w ruchu związkowym, realizującej bardzo poważne zadania socjalne i wychowawcze. Tym samym wpływa na wykonanie podstawowych zadań zakładu — zadań produkcyjnych, których znaczenia nie musimy przecież podkreślać.

Interesująca ankieta OKOP w Lublinie

RUCH TURYSTYCZNY TAKŻE NISZCZY ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

KOMISJA Ochrony Przyrody Zarządu Głównego PTTK w planach swej pracy umieściła prowadzenie akcji rejestracji i oceny szkód wyrządzonych przez turystów. Dotychczas PTTK interesowało się dodatkowymi aspektami turystyki, jednak dla szeroko pojętej ochrony środowiska człowieka szczególnie ważna jest również i ta „odwrotna” strona medalu.

Akcję postanowiono rozpocząć w jednym okręgu. Wybór padł na Lublin.

Okręgowa Komisja Ochrony Przyrody w Lublinie zaplanowała prowadzenie tej akcji w ciągu kilku lat. Dla zebrania materiałów postanowiono posłużyć się ankietą. Opracował ją prof. Tadeusz Wilga. Celem ankiety było zorientowanie się co do negatywnego wpływu jaki na środowisko przyrodnicze mają różnego rodzaju formy turystyki i rekreacji. Chodziło także o uwzględnienie zarówno rodzajów zniszczeń, jak i danych dotyczących wielkości.

Ankieta w sprawie zmian środowiska spowodowanych przez turystów miała 9 punktów. Oto one: 1. Obiekt i jego powierzchnia, 2. Rodzaj turystyki, 3. Data obserwacji, 4. Zmiany środowiska i zniszczenia wywołane zainwestowaniem terenu, 5. Zniszczenia i skażenia wywołane ruchem turystycznym a) rodzaje, b) lokalizacja i ocena ilościowa, c) przyczyny, d) ocena — I. jaka część powierzchni badanej ma ślady zniszczeń lub skażeń? II. zniszczenia nieznaczne, rzucające się w oczy, silne, 6. Zniszczenia stwierdzone, a niewidoczne w krajobrazie, 7. Uwagi szczegółowe, 8. Orientacyjne wielkości ruchu turystycznego w tysiącach osób dla terenu badanego, 9. Faktyczne wielkości ruchu turystycznego w tysiącach osób dla terenu badanego.

Ankieta nie była w zasadzie trudna, zwłaszcza, że posiadała załącznik ze szczegółowym omówieniem jak należy ustosunkować się do poszczególnych punktów. Pewne trudności nasunęło podawanie danych ilościowych i uchwycenie zniszczeń środowiska wywołanych przez inwestycje prowadzone na danym terenie.

Rozesłanych zostało 200 ankiet w rejonach gdzie koncentruje się ruch turystyczny i wypoczynkowy w województwie lubelskim. Akcją objęto: Roztocze, Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie, Puławy, Kazimierz i Janowiec oraz okolice Lublina.

Akcja ankietowa objęła wycieczki krajoznawcze, turystykę pieszą, grupową i indywidualną, turystykę motorową, turystykę kolarską, turystykę pobytową

(campingi), wycieczki autokarowe, wypoczynek świąteczny, obozy młodzieżowe, harcerskie, sportowe, kolonie letnie.

Do akcji przystąpiono wyłącznie w czynnie społecznym. Wyniki są bardzo interesujące. Otrzymano zwrot 60 ankiet, z których wynika, że przeprowadzono 90 lustracji, w których wzięło udział 100 osób.

Zniszczenia zarejestrowane w ankietach można ująć w następujące grupy:

1. Bezpośrednie niszczenie roślinności: masowe zrywanie kwitnących roślin lądowych i wodnych, łamanie gałęzi, wyrwanie młodych drzewek przy ustawianiu namiotów, wycinanie napisów na korze drzew.

2. Bezpośrednie niszczenie fauny: niszczenie mrowisk, stosowanie niedozwolonych sposobów łowienia ryb, płoszenie zwierzęcy.

3. Poruszanie się i parkowanie poza dozwolonymi miejscami, co prowadzi do wydeptywania ścieżek, zwłaszcza na zboczach celem skrócenia drogi (szczególnie jaskrawe przypadki wydeptywania zboczy notowano w Kazimierzu nad Wisłą, gdzie na Górze Trzech Krzyży, porośniętej interesującą roślinnością, naliczono 100 „dzikich” ścieżek), wyjeżdżanie w lasach „dzikich” dróg wyjazdowych przez auta i motocykle, parkowanie i zakładanie obozów w rezerwach lub innych miejscach niezgodzonych z gospodarzami terenu.

4. Palenie ognisk w miejscach niedozwolonych i zostawianie po nich widocznych śladów.

5. Zanieczyszczanie, zaśmiecanie terenów zarówno lądowych jak i wodnych (papierami, puszkami po konserwach, butelkami, resztkami jedzenia, odchodami ludzkimi).

Pod względem zaśmiecania terenu rekord pobili okolice Jeziora Białego koło Włodawy, oraz las i plaża nad stawami „Echo” w Zwierzyńcu nad Wieprzem.

6. Wchodzenie na mury ruin, rycie na nich napisów, zabieranie „na pamiątkę” kamieni, niszczenie ogrodzenia itp.

Z ankiet wynika, że przyczyny tych niepokojących zjawisk są następujące:

1. Niewspółmiernie duży ruch ludności w stosunku do pojemności terenu. Np. nad jeziorem o powierzchni 106 km² (Jezioro Białe koło Włodawy) w dni świą-

teczne w okresie letnim przewijają się ok. 10 tys. ludzi; nad małym stosunkowo stawem „Echo” w Zwierzynie 2—3 tys. ludzi dziennie.

2. Niski poziom kultury turystów i wczasowiczów. Często wykazują oni brak zdyscyplinowania i poszanowania mienia społecznego oraz lekceważenie elementarnych przepisów porządkowych.

3. Niedostateczne zainwestowanie terenu; brak jest nawet pojemników na śmiecie, tablic informacyjnych, ostrzegawczych, drogowych, drogowskazów. W miejscach masowego wypoczynku brakuje koniecznych urządzeń sanitarnych.

Ankiety upoważniają do sformułowania pewnych wniosków co do środków zaradczych.

1. Tereny masowej rekreacji i turystyki muszą być właściwie, planowo zainwestowane i nadzorowane. Na terenach, w których koncentruje się wypoczynek świąteczny konieczne jest regularne sprzątanie i patrolowanie przez stałą służbę porządkową. Odpowiednie przepisy należy umieszczać na widocznych miejscach z zaznaczeniem sankcji karnych, które muszą być egzekwowane i to nie tylko przez SOP, ale także przez MO i służbę leśną.

Wszędzie gdzie to jest potrzebne należy umieszczać estetyczne tablice ostrzegawcze, informacyjne, zagradzać „dzikie” przejścia. Trzeba też przeprowadzić korektę istniejących miejsc parkowania i przesunąć je na tereny bardziej odpowiednie, a zlokalizowane zwłaszcza możliwie daleko od miejsc rekreacji i wypoczynku.

2. Ruch turystyczny winien być w pewnych terenach ograniczony, a kierowany w miejsca mniej uczęszczane. Można to osiągnąć przez właściwie pojętą propagandę i racjonalne planowanie imprez turystycznych, wczasów świątecznych itp. Musi również ulec zahamowaniu dalsza żywiłowa zabudowa terenów masowej rekreacji przez różne instytucje i organizacje.

3. Trzeba uczulić na sprawę kultury wypoczynku turystyki i ochrony przyrody kierowników ośrodków wczasowych, instruktorów kulturalno-oświatowych itp.

4. Należy wreszcie stosować szeroką propagandę i informację o zniszczeniach spowodowanych przez turystów, o konsekwencjach, jakie mogą wynikać w przyszłość (Np. wyniszczenie stanowisk rzadkich roślin, erozja zboczy itp.).

Z BTZ PTTK NA ZAGRANICZNE SZLAKI

JAK co roku, tak i obecnie, Biuro Turystyki Zagranicznej PTTK przygotowało się już w pełni do turystycznego sezonu, do umożliwienia szerokim kręgom członków PTTK, pracowników zakładów pracy, organizacji społecznych i instytucji wyjazdów na turystyczne eskapady poza granice naszego kraju, do zapewnienia i zorganizowania wypoczynku na wycieczkach zagranicznych.

9-letni dorobek i doświadczenia pozwoliły kierownictwu BTZ PTTK oraz władzom naszego Towarzystwa na określenie profilu działania Biura Turystyki Zagranicznej, którego podstawową cechą jest organizowanie wycieczek zagranicznych w oparciu o bazę turystyczną i hotelową niższej kategorii, co znajduje swój wyraz w cenach imprez. Drugim rysem charakterystycznym dla pracy BTZ PTTK jest ścisła współpraca przy wyjazdach na zagraniczne szlaki z komisjami i komórkami organizacyjnymi PTTK, radami zakładowymi zakładów pracy, związkami zawodowymi.

W minionych latach BTZ PTTK zacieśniło współpracę z wieloma zakładami na terenie całego kraju, nawiązało też kontakty z nowymi instytucjami. Należą do nich np. Zakłady Wytwórcze Lamp Elektronowych im. Róży Luksemburg, Zakłady Radiowe im. M. Kasprzaka, Huta Warszawa, Zakłady Radiowe „Eltra” w Bydgoszczy, PZO, Kopalnia „Generał Zawadzki”, „Hu-

ta Lenina”, Stocznia w Szczecinie i wiele innych.

BTZ PTTK dokłada wszelkich starań — i to jest głównym jego celem — aby na wycieczki zagraniczne mógł wyjechać każdy robotnik, każdy pracownik zakładu pracy, instytucji lub organizacji.

Imprezy zbiorowe obejmują prawie wszystkie typy wycieczek. Są więc wśród nich wycieczki turystyczno-krajoznawcze, turystyki kwalifikowanej, specjalne pociągi turystyczne, wyjazdy na targi i wystawy, wczasy lingwistyczne i lecznicze.

Na zlecenie zakładów pracy BTZ PTTK organizuje imprezy specjalistyczne, uwzględniające postulaty klientów, zawierające w swych programach nie tylko elementy turystyczne, ale również specjalistyczne tj. zwiedzanie zakładów pracy o podobnym profilu działania, pogłębienie wiedzy fachowej, wymianę doświadczeń.

Szczególną dziedziną usług Biura Turystyki Zagranicznej PTTK są imprezy turystyki kwalifikowanej organizowane na zgłoszenie komisji, koła lub klubu PTTK a także grupy dobranej spośród turystów indywidualnych. Obejmują one wycieczki górskie, piesze, kajakowe, żeglarskie, narciarskie itp.

W roku 1972 BTZ PTTK przygotowało wiele interesujących tras do Bułgarii, Czechosłowacji, Jugosławii, NRD, Rumunii, Węgier

i ZSRR, jak również na trasach łączonych przebiegających przez dwa lub trzy kraje. Są wśród tych wycieczek wczasy pobytowe w Bułgarii, Rumunii i Jugosławii, wycieczki do Złotej Pragi, Leningradu, Moskwy, Budapesztu, na Kaukaz i Krym, Targi Lipskie, imprezy na trasach łączonych jak np. wycieczki autokarowe przez CSRS, WRL do Jugosławii, rejs Dunajem z Budapesztu do Belgradu i inne. Wszystkich tras, terminów i programów imprez nie sposób nawet omówić, natomiast wszystkich zainteresowanych odsyłamy do wydanego przez BTZ PTTK informatora na 1972 r. Ukazał się on w nowym opracowaniu zarówno tekstowym jak i graficznym i zawiera wszelkie dane o wycieczkach, trasach, informacje krajoznawcze itp.

Dynamicznie rozwija się również działalność BTZ PTTK w sprawach turystyki indywidualnej. BTZ PTTK proponuje więc wczasy campingowe i w kwaterach prywatnych w Bułgarii oraz nad Bałatonem, jak również wyjazdy do NRD zarówno wypoczynkowe jak i turystyczne. Z tej formy wypoczynku korzystają również chętnie zakłady pracy posiadające własne autokary i własny sprzęt campingowy. Klientom tym BTZ PTTK zapewnia wówczas pola namiotowe, wyżywienie oraz transfery, zwiedzanie zabytków, przewodników itp.

W roku 1972 BTZ PTTK przygotowało się także na przyjęcie około 13 000 turystów zagranicznych. Będą to tradycyjnie już przyjeżdżający do naszego kraju turyści ze Związku Radzieckiego, Czechosłowacji, Węgier i NRD, jak również z krajów kapitalistycznych. Goście nasi kwatrowani będą — zależnie od ich życzeń — w domach turysty PTTK bądź w domach wycieczkowych naszego Towarzystwa,

w kwaterach prywatnych lub na polach campingowych. Programy pobytu są bardzo zróżnicowane i dostosowane do zainteresowań, jakie przejawiają poszczególne grupy z różnych państw.

Szczególnie duże zainteresowanie wycieczkami do Polski wykazują turyści ze Związku Radzieckiego. W roku bieżącym BTZ PTTK organizuje dla około 70 grup radzieckich wycieczki objazdowe, autokarowe wycieczki turystyczno-krajo-

znawcze, w ramach których odbędą się spotkania środowiskowe.

Turyści z NRD będą mogli wypoczywać w miejscowościach nadmorskich, na Mazurach i na Rzeszowszczyźnie.

Turyści z Węgier odpoczywać będą w Zakopanem, w Piławkach i Kołobrzegu. Ponadto BTZ PTTK organizuje spływ kajakowy szlakiem Krutyni na Mazurach, a dla kolarzy — rowerową imprezę tu-

rystyczno-krajoznawczą na trasie Warszawa — Sopot.

Możliwości i propozycje Biura Turystyki Zagranicznej PTTK są więc bardzo różnorodne i interesujące, a dynamiczny rozwój Biura, jak również rozwijająca się współpraca z organizacjami PTTK i związkami zawodowymi pozwala przypuszczać, iż cel BTZ PTTK, aby każdy pracownik mógł wyjechać na wycieczkę zagraniczną zostanie niebawem w pełni osiągnięty.

NASZE PROPOZYCJE

UCZCIJMY PAMIĘĆ WINCENTEGO POLA

W BIEŻĄCYM roku przypada stulecie śmierci wielkiego patrioty i zasłużonego krajoznawcy, poety i geografa Wincentego POLA (1807—1872). Warto więc z tej okazji uczcić pamięć tego wybitnego Polaka oraz spopularyzować jego krajoznawcze zasługi.

Wiele było przyczyn, które spowodowały, że W. Pol zainteresował się tak bardzo krajoznawstwem. Należy tu głównie wymienić żarliwy patriotyzm oraz wielką wolę służenia narodowi.

O jego patriotyzmie powiedziała później jedna ze współczesnych mu działaczek demokratycznych: „(...) *poezję jego tyle patriotyzmu wlały w serca młodzieży, że znaczą więcej niż wiele wygranych bitew*” (1).

Jego zainteresowania krajoznawcze wynikają z obranego kierunku studiów, późniejszej pracy zawodowej i wydarzeń dziejowych. Pol skończył przecież filologię, był geografem, poetą, oficerem powstania listopadowego i emigrantem, autorem prac naukowych z zakresu geografii. Dużo czytał i podróżował; zwiedził prawie całą Polskę. Przebywał także poza granicami kraju.

O przyczynach tych zainteresowań dowiadujemy się też z „Zarysu historii turystyki w Polsce”. Czytamy tam m.in.: „W tym okresie rozpoczyna się działalność Wincentego Pola, poety, geografa, gorącego patrioty (1807—1872). Pol objął spuściznę po Staszczu, studiując pilnie prace mistrza. Podejmuje staszczowski apel do młodzieży, „by nikt nie ubiegał jej w poznaniu własnej ziemi”. Podobnie jak Staszcz, widzi program narodu w umocnieniu więzi z rodzimą ziemią. Ta myśl towarzyszy mu w długoletnich studiach oraz licznych podróżach po kraju. Zainteresowaniami swoimi wykracza znów, jak Niemcewicz, poza granice dawnej Rzeczypospolitej sięgając po Sudety i stając się ich pierwszym polskim badaczem” (2).

Do najważniejszych zasług Wincentego Pola należy to, że tak barwnie ukazał piękno prawie wszystkich regionów naszego kraju, że regiony te tak ciekawie propagował. W. Pol (...) ukochał przyrodę i lud i dał temu wyraz w piosenkowej geografii narodowej, w „Pieśni o Ziemi naszej”, malując z zachwytem fizjonomię różnych dzielnic naszych i odrębne cechy ich ludu (3). Dużo wiedzy krajoznawczej zawierają także inne jego prace — „Rzut oka na północne stoki Karpat”, „Północny wschód Europy pod względem natury”, „Obrazki z życia i podróży”, a także „Pieśni Janusza”.

Widział on już wtedy potrzebę powołania do życia polskiej organizacji turystycznej, która zajęłaby się popularyzowaniem wiedzy o kraju ojczystym oraz or-

ganizowaniem wycieczek. „*Myśl utworzenia polskiej organizacji turystycznej dojrzała w Galicji od szeregu lat, nosił się z takim zamiarem m.in. Wincenty Pol*”, a „*U podstaw Towarzystwa Tatrzańkiego leżała działalność Staszcz i Pola*” (2). Autor „*Pieśni o Ziemi naszej*” organizował też liczne wycieczki, m.in. w latach 1840—1848 w Tatry i Beskidy. W ramach swej pracy na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie kształcił zastępy badaczy ziemi ojczystej. Odbył m.in. wycieczkę z młodzieżą w Tatry, co zostało uznane przez policję austriacką za spisek i w 1852 r. Pol utracił za to katedrę (wraz z innymi profesorami).

Prace Pola miały również duży wpływ na późniejszych działaczy krajoznawczych oraz były wykorzystywane przy popularyzowaniu wiedzy krajoznawczej. Dotyczy to m.in. jednego z twórców i działaczy Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego — Aleksandra JANOWSKIEGO (1866—1944). Otóż w „Pamiętniku jubileuszowym” wydanym w 50-lecie powstania PTK (1906—56) czytamy m.in. na ten temat: „*Dla pełniejszego jeszcze podmalowania ła i atmosfery otaczającej zawsze działalność Wujka Janowskiego dodać należy wielki wpływ poezji Wincentego Pola, której wyjątki z „Pieśni o Ziemi naszej” cytował stale we wszystkich niezliczonych swych gawędach, odczytach i drukowanych pracach*” (4).

Poeta w twórczości swej nie zapomniał też o Pomorzu, wbrew dotychczasowym opiniom na ten temat. Mianowicie, w 1831 r., po upadku powstania listopadowego, przebywał on na Żuławach wraz z 30 000 internowanych powstańców. Pozwoliło mu to później na przedstawienie Żuław w „Pieśni Janusza”.

Jemu też zawdzięczamy wspaniałe opisy Żuław. O opisach tych powiedziano później: „(...) *pogodą błękitu i soczystej zieleni tchnie niezrównany, najlepszy w całej literaturze opis Żuław w skróconym przez Pola obrazku „Na groblach*” (1). Poeta opowiada tam zasłyszaną z pierwszych ust relację o tym, jak Wisła 1 lutego 1840 r. utworzyła sobie nowe ujście do morza, które Pol nazwał Wisłą Śmiałą. Poza tym Pol jako geograf podejmował różne inicjatywy dotyczące Pomorza. Jako redaktor czasopisma „Biblioteka Narodowa Zakładu im. Ossolińskich” we Lwowie zapowiada w 1847 r. rozprawkę etnograficzną o Kaszubach. Dyskusje o gwarze kaszubskiej inicjuje m.in. stwierdzeniem: „*Natrafiamy już w „Słowniku” Mrongowiusza mnóstwo słów niegdyś wyłącznie kaszubskich...*”. Na jego też zaproszenie młody historyk wrocławski, August Mosbach, opracuje wkrótce studium zatytułowane „*Wiadomości o Kaszubach*” (1).

Wincenty Pol ten wielki patriota i krajoznawca, w pewnym sensie prekursor polskich organizacji turys-

tycznych w pełni zasługuje na to, by godnie uczcić jego pamięć, a szczególnie predystynowane jest do tego PTTK. Proponuję więc:

— spopularyzowanie jego zasług w prasie zwłaszcza krajoznawczej,

— zorganizowanie seminariów krajoznawczych na ten temat,

— nazwanie jego imieniem niektórych obiektów, oddziałów i klubów PTTK oraz podawanie propozycji, by nazwano jego imieniem szkoły, ulice,

— ufundowanie tablic pamiątkowych w miastach i miejscowościach związanych z W. Polam (m.in. Lublin, Sanok, Kraków, Cieplice, Gdańsk, Górki, Sopot),

— wydanie przez ZG PTTK broszury na temat krajoznawczych zasług Pola,

— wprowadzenie jednorazowej odznaki turystycznej przyznawanej za zwiedzanie miejscowości związanych z pobytem lub działalnością W. Pola,

— wydanie okolicznościowych pocztówek i kolorowych przeźroczek.

Oczywiście są to tylko propozycje. Inicjatyw tych może i powinno być więcej. Sądzę, że wszystkie jednostki PTTK włączą się do tego, by godnie uczcić setną rocznicę śmierci W. Pola. Będzie to zarazem wkład w przygotowania do stulecia zorganizowanej turystyki polskiej.

Czesław Skonka
Gdańsk

Zródła:

1) Irena Fabiani-Madeyska: Odwiedziny Gdańska w XIX w. Gdańsk 1957.

2) Zbigniew Kulczycki: Zarys historii turystyki w Polsce. Warszawa 1968.

3) Juliusz Kleiner: Zarys dziejów literatury polskiej. Wrocław 1964.

4) Pamiętnik jubileuszowy. W 50 rocznicę założenia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Warszawa 1958.

5) Andrzej Bukowski: Regionalizm kaszubski. Poznań 1950.

CO PTTK-owski DZIEŃ NIESIE

CHOJNICE — Niedawno nastąpiło oficjalne otwarcie regionalnego muzeum PTTK w kaszubskiej miejscowości Wiele, rodzinnej wsi poety Hieronima Derdowskiego i piewcy Kaszub Wincentego Rogali. Zgromadzono w nim głównie zbiory związane z tym regionem, przekazane do muzeum przez emerytowanego nauczyciela Leonarda Brzezińskiego, który je zbierał skrzętnie przez 50 lat. Duże zasługi w organizowaniu placówki mają działacze Chojnickiego Towarzystwa Kultury i PTTK.

NOWY SĄCZ — W Rożnowie otwarto 2 nowe stacje turystyczne PTTK. Jedną tuż obok przystanku PKS Roztoka-Brzeziny, posiadającą łącznie 52 łóżka w pokojach mniejszych i w salach zbiorowych. Druga stacja znajduje się przy przystanku PKS Wiesiółka, w pobliżu zary. Może ona przyjąć 35 turystów wyłącznie w pokojach 6-osobowych. Zamówienia dla wycieczek przyjmuje BORT PTTK w Nowym Sączu, Rynek 6, tel. 340 lub 82-84. Turyści indywidualnie rezerwują miejsca bezpośrednio w stacjach.

RADOM — Oddział PTTK w Radomiu grupuje 10 kół zakładowych z 668 członkami, 2 terenowe z 565 członkami, 4 środowiskowe z 80 członkami, 22 młodzieżowe z 843 członkami. Do najliczniejszych zalicza się koło nr 4 w Zakładach Metalowych im. gen. Waltera. Posiada ono 7 sekcji, a 45-osobową grupę organizatorów turystyki, 10 przodowników turystyki motorowej, 5 przewodników górskich i 7 przodowników. Działacze turystyczni „od Waltera” urządzają wycieczki nie tylko dla pracowników swojego zakładu, ale także dla mieszkańców całego miasta. Począwszy od listopada 1971 roku do kwietnia

1972 roku staraniem oddziału urządzane są w klubie PTTK przy ul. Traugutta 46/58 w Radomiu ciekawe odczyty o tematyce turystyczno-krajoznawczej. Odbývają się one 2 razy w miesiącu. Oto niektóre tytuły tych prelekcji: „Kieleccyzna w twórczości Żeromskiego”, „Flora i fauna powiatu radomskiego”, „Oskar Kolberg — wybitny etnograf Ziemi Kieleckiej”, „Rola krajoznawstwa w pracy wychowawczej z młodzieżą”. Wykładowcami są naukowcy, nauczyciele i doświadczeni krajoznawcy. Inicjatorem i organizatorem akcji odczytowej jest oddział PTTK w Radomiu.

KRAKÓW — Pracuje tutaj 300 przewodników miejskich, 85 terenowych i 115 zakładowych. Pilotów wycieczek krajowych działa w Krakowie 40.

GDYŃA — Oddziały PTTK Morski i Marynarki Wojennej w Gdyni ustaliły kalendarz imprez turystyczno-krajoznawczych na rok 1972, zawierający 18 pozycji. Z imprez ogólnopolskich znalazły się w nim m.in. rajd „Szlakiem pancernych” organizowany w maju, zlot motorowy „Do morza” w czerwcu, rajd „Nadbałtycki” i spływ kajakowy dla turystów w wojskowych mundurach w lipcu oraz rajd po Borach Tucholskich we wrześniu.

CIESZYŃA — W kilku najruchliwych punktach miasta postawiono duże, starannie wykonane przez PTTK planse informacyjne. Przy zbiegu ulic Bielskiej i Dzierżyńskiego umieszczono wielką mapę Cieszyna.

WAŁBRZYCH — Poważnymi osiągnięciami może się poszczycić wałbrzyski klub turystyki pieszej „Nietoperz”. Organizuje on wiele imprez turystycznych. Ostatnio

„Klub Nietoperz” przy udziale swych członków ratowników górniczych, przeprowadził penetrację lochów walimskich. Dzięki ich pracy powstał wyznakowany już „Szlak Nietoperza”, prowadzący m.in. po rozległych terenach byłego obozu. Nieomal wszystkie komisje i kluby turystyki pieszej przeprowadzają zawody na orientację, łącząc je zwykle z konkurencjami o tematyce obronnej. Inicjatorem takich imprez jest m.in. wałbrzyski klub „Nietoperz”, który nawiązał trwałe kontakty z innymi kołami PTTK.

WARSZAWA — Rozpoczął się nowy 5-miesięczny kurs dla 139 kandydatów na przewodników po Warszawie. Na jego program składają się wykłady z dziejów i zagadnień współczesnych stolicy, historii ruchów robotniczych, z metodyki oprowadzania wycieczek i architektury. Ponadto kursanci wezmą udział w wycieczkach szkoleniowych. Każdy z nich poprowadzi też samodzielnie co najmniej 6 imprez przed egzaminem końcowym, który wyznaczono na połowę kwietnia 1972 r.

GDAŃSK — Działacze PTTK w Gdańsku organizowali w ciągu zimy wycieczki sobotnio-niedzielne specjalnymi pociągami do Łeby. W domach wypoczynkowych nad morzem przebywa o tej porze roku niewielu wczasowiczów. Nie wykorzystana pozostaje także baza gastronomiczna. W programie wycieczek do Łeby były m.in. odwiedziny w Słowińskim Parku Narodowym; turyści zobaczyli skansen z chatami i urządzeniami gospodarczymi we wsi Kluki, drzewa i rośliny chronione.

PULAWY — Niedawno wyremontowany hotel PTTK I kat. przy ul. Sienkiewicza 17 w Puławach już przyjmuje gości. Jest tam 80 miejsc w pokojach 2 i 4-osobowych oraz parametrach. Obiekt ma klub z telewizorem, 2 sale bankie-

towe i kawiarnię I kat., w której serwowane są śniadania i kolacje. W kawiarni odbywają się także dansingi. Brak jednak w petetkowskim obiekcie restauracji. Poza tym w Puławach gości przyjmują czynny cały rok dom wycieczkowy PTTK II kat. przy ul. Rybackiej 6 i mały hotelik przy stacji obsługi samochodów. Są także do wynajęcia pokoje gościnne u ludności. Informacji o wolnych kwaterek udziela PTTK w Puławach, ul. PCK 10, tel. 18-24.

KOŁOBRZEG — Ze starych murów obronnych Kołobrzegu pozostała do dnia dzisiejszego jedna tylko baszta zwana Prochowa. W baszcie tej mieściło się do 1968 r. schronisko turystyczne na 30 miejsc. Ze względu na funkcjonalną przydatność budowli schronisko zostało zlikwidowane i w chwili obecnej Baszta Prochowa jest adoptowana na Klub Turysty. Inicjatorem i organizatorem przedsięwzięcia jest Oddział PTTK w Kołobrzegu, który wyasygnował na ten cel 20 tys. zł. Wartość całej adaptacji jest bez porównania większa, bowiem bardzo wiele prac wykonują członkowie PTTK w czynnie społecznym. Klub Turysty oddany będzie do użytku wiosną 1972 r.

GDAŃSK — Do istniejącego przy Oddziale PTTK w Stoczni Gdańskiej koła przewodników zakładowych należy 55 osób. Uprawnienia przewodnickie I klasy posiada 30 z nich, a pozostali II i III klasy. Blisko połowa przewodników ma wyższe wykształcenie. Uprawnienia do oprowadzania turystów zagranicznych posiadają 22 osoby. W ubiegłym roku przewodnicy na zlecenie swego biura ORT oprowadzili po stoczni 891 grup wycieczkowych z 22 418 uczestnikami, ponadto społecznie obsłużyli 69 grup z 1600 uczestnikami. Niewątpliwie liczby te byłyby znacznie większe, gdyby zwiedzanie stoczni poza niedzielami i świętami mogło się odbywać również w dni powszednie po godz. 15. Jak dotąd, dyrekcja stoczni nie wyraża na to zgody. Obecnie trwa intensywne szkolenie przewodników: odbywają się systematycznie wykłady i prelekcje o tematyce związanej z przemysłem okrętowym. Zorganizowano też w celach szkoleniowych zwiedzanie Stoczni Gdyńskiej im. Komuny Paryskiej oraz Gdańskiej Stoczni Remontowej. Planuje się jeszcze wycieczkę szkoleniową do elbląskiego „Zamechu”. Godną podkreślenia jest też uchwała koła w sprawie przekazania 5% funduszu przewodnickiego na konto Społecznego Komitetu Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. W kwietniu 1972 r. przypada 10-lecie działalności koła. Zarząd pragnie nadać obchodom tej rocznicy uroczysty charakter, organizując m.in. ogólnopolskie sympozjum przewodników zakładowych. Jego celem będzie omówienie specyfiki przewodnictwa zakładowego i metod oprowadzania wycieczek w obiektach zamkniętych, roli przewodników

zakładowych we współczesnym krajoznawstwie i znaczenia zakładu pracy jako obiektu turystycznego zainteresowania. Będzie to pierwsze w kraju sympozjum o tej tematyce, bardzo istotnej dla określenia i ujednoczenia kierunków działalności przewodnictwa zakładowego.

WROCLAW — Oddział PTTK Wrocław — Śródmieście zorganizował razem ze Związkiem Nauczycielstwa Polskiego kurs przewodników po województwie. Zgłosiło się 50 osób, w tym wielu nauczycieli. Szkolenie rozpoczęte w końcu stycznia potrwa do czerwca. Zajęcia prowadzą doświadczeni krajoznawcy i kilku pracowników naukowych Uniwersytetu Wrocławskiego. Wiele wykładów odbędzie się w Muzeum Narodowym.

LÓDŹ — Pod koniec 1971 r. powstała tutaj Okręgowa Komisja Imprez na Orientację PTTK. Na jej czele stanęli działacze turystyki pieszej. W najbliższym czasie skład Komisji ma się powiększyć o turystów-kolarzy i automobilistów. Podobne komisje powstaną w Pabianicach, Piotrkowie i Łowiczu.

GDYNIA — W połowie stycznia tego roku w oddziale PTTK Marynarki Wojennej został reaktywowany po kilkuletniej przerwie klub turystyki górskiej „Wierchy”. Jest to 7 klub turystyki kwalifikowanej w oddziale marynarskim.

SKOCZÓW — Koło terenowe PTTK w Skoczowie należy do najprężniejszych kół powiatu cieszyńskiego. Ma ono 7 sekcji. Sekcja górską działa najsprawniej. Jej członkowie urządzili w zeszłym roku 20 wycieczek, uczestniczyli w 15 rajdach, zdobyli wiele odznak i wyróżnień. Pięknymi wynikami chlubi się sekcja narciarska — organizator liczących rajdów i zawodów (np. o Puchar Starego Gronia). Członkowie koła są gospodarzami ogólnopolskiej imprezy turystycznej noszącej nazwę „Pieczenie barana”, w której co roku bierze udział ok. 5000 osób. W świetlicy klubowej często zmieniają się bardzo ciekawe wystawy widokówek. Koło ma w swojej opiece wypożyczalnię sprzętu i bibliotekę turystyczną.

CHRZANÓW — Z dniem 1 stycznia 1972 r. młodzieżowe koło PTTK „Drapichrusty” zmieniło patrona. Z fablokowskiego domu kultury młodzieży turyści przenieśli się do śródmieścia Chrzanowa, rozpoczynając działalność przy Powszechnej Spółdzielni Mieszkaniowej. W klubie PSM „Skarbnik” odbyła się wieczornica zorganizowana już wspólnie przez „Drapichrusty” i spółdzielców, poświęcona XXX rocznicy powstania PPR. W spotkaniu z młodzieżą wzięli udział byli działacze PPR z Chrzanowa i Trzebini, przedstawiciele władz miejscowych, członkowie ZBOWiD. Dziewczęta i chłopcy wysłuchali wspomnień z lat wojny i odbudowy kraju, zapoznali się z działalnością PPR na Ziemi Chrzanowskiej. Młodzież

przedstawiła ciekawy montaż poetycki „PPR w walce i odbudowie”. W najbliższym czasie „Drapichrusty” urządzią w klubie wiele imprez i wystaw. W styczniu otwarto wystawę plakatu turystycznego.

OLSZTYN — Plan pracy Zarządu Okręgu PTTK w Olsztynie na rok 1972 zawiera m.in. propozycje urzędzenia wielu imprez centralnych i ogólnopolskich. Żeglarze i kajakarze spotkają się na centralnym rejsie żeglarskim „Mazury 72” i na centralnym zlocie przewodników turystyki kajakowej. Ponadto nad jeziorami mazurskimi odbędą się centralny rajd pieszy i ogólnopolski zlot turystyczny „Grunwald 72”.

Aktywni skupieni w oddziałach przeprowadzą 12 imprez o zasięgu wojewódzkim oraz kilkadziesiąt imprez powiatowym. Łącznie we wszystkich imprezach turystyki kwalifikowanej weźmie udział ok. 50 000 ludzi.

Kontynuowane będą przygotowania do Roku Kopernikowskiego. Jesienią 1972 r. zwołana zostanie ogólnopolska sesja krajoznawcza o temat życia i pracy Kopernika w Warmii i Mazurach. Z inicjatywy petetkowskich zabytkowe obiekty na Szlaku Kopernikowskim otrzymają tablice informacyjne; finansowo pomoże w tym przedsięwzięciu urząd Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W Olsztynie planuje się urządzenie pracowni krajoznawczej, w której wydawnictwa związane z imieniem największego astronoma zajmą poczesne miejsce. Wspólnie z WOIT Towarzystwo będzie edytorem pozycji o Szlaku Kopernikowskim. O tym szlaku zamierza się także nakręcić w czynnie społecznym film dokumentalny.

Szczegółowy plan wydawniczy zawiera 9 pozycji. Są to m.in. „Kopernikowski szlak kołowy” i „Kopernikowski szlak pieszy”, poza tym zagadki krajoznawczo-turystyczne i pytania oraz odpowiedzi dotyczące pobytu Kopernika w regionie warmińsko-mazurskim. Turysty zmotoryzowani otrzymali opis 9 tras po woj. olsztyńskim. Kajakarom przygotowano omówienie szlaków wodnych. Ukazę się ponadto bardzo potrzebny informator „Ośrodki turystyczne PTTK na Warmii i Mazurach”, a także kalendarz imprez turystycznych.

W dziedzinie szkolenia kadr turystycznych Zarząd Okręgu PTTK w Olsztynie na pierwszym miejscu stawia prowadzenie kursów organizatorów turystyki w zakładach pracy i w miarę możliwości organizatorów turystyki dla młodzieży. Każdy oddział PTTK w rozpoczynającym się roku powinien zorganizować co najmniej po jednym kursie pierwszego typu. Zarząd Okręgu zamierza ponadto urządzić przynajmniej dwa kursy na przewodników turystycznych, prowadzić w porozumieniu ze SWOKT szkolenie kierowników wycieczek uczniowskich oraz nadal szkolić krajoznawców, „ochroniarzy” zabytków i przyrody.

Z ŻYCIA OKRĘGÓW, ODDZIAŁÓW I KÓŁ

JUBILEUSZOWE „DNI NA WYCIEZKACH KOLARSKICH“

Łódzki Klub Kolarzy PTTK organizuje co roku konkurs pod hasłem „Jak najwięcej dni na wycieczkach kolarskich”.

Udział w konkursie polega na uczestnictwie w rajdach, zlotach i niedzielnych, krajoznawczych wycieczkach kolarskich, jak również popołudniowych spacerach rowerowych po najbliższych okolicach Łodzi, organizowanych we wtorki i czwartki przez aktywny Klubu.

W 1971 roku odbył się jubileuszowy, dziesiąty konkurs łódzkiego klubu kolarzy.

Zwyciężyła w grupie turystek kol. Urszula Więckowska, która „uzbierała” 38 dni na kolarskich wycieczkach, a w grupie turystów kol. Stanisław Dąbrowski — 78 dni.

Jerzy Klamann
Łódź

ZAMEK MALBORSKI W LICZBACH

W roku 1971 Zamek Malborski zwiedziło 360.000 turystów, których oprowadzało 160 przewodników PTTK. W tej liczbie było 60 000 turystów zagranicznych, którym kadra przewodników służyła informacją o zamku w 5 językach obcych.

Rok 1971 był bardzo dobry pod względem organizacyjnym — turyści nie czekali na przewodników ani chwili.

Malborski Oddział PTTK podejmował szereg ciekawych inicjatyw mających usprawnić i uatrakcyjnić zwiedzanie malborskiego Zamku i jego okolic. Inicjatywy te dały pozytywne rezultaty.

Andrzej Łagowski
Elbląg

ZŁOTA „WATRA“

Dobrymi osiągnięciami może się poszczycić Młodzieżowy Klub Turystyczny „Watra” przy Oddziale Morskim PTTK z siedzibą w Szkole Podstawowej nr 30 w Gdyni. W 1971 roku Watrowcy urządzili 38 wycieczek po najciekawszych regionach woj. gdańskiego, byli także organizatorami lub współorganizatorami zlotów i rajdów w tym rajdu okręgowego. Zespoły turystyczne klubu „Watra” brały udział w prawie wszystkich ważniejszych imprezach turystycznych województwa, uzyskując często czołowe lokaty. 1 miejsce zajęli oni na III Rajdzie Szlakami Wzgórz Szymbarskich, VI Rajdzie Narciarskim Szlakami Wyzwolenia Gdyni, IV Zlocie Kół Wojskowych PTTK, IV Rajdzie „Turysta sprawny do Obrony”, natomiast wyróżnienie na Zlocie Krajoznawczym Oddziału Gdańskiego PTTK.

Członkowie Klubu zdobyli wiele odznak turystycznych. I tak: GOT — 87, OTP — 126, NON — 5, MOK — 219, Szlakiem Chwały Oręża Polskiego — 65, Szlakami Polski Ludowej — 87.

W uznaniu tak wszechstronnej i owocnej działalności w rozwoju turystyki młodzieżowej klub PTTK „Watra” został wyróżniony przez ZG PTTK „Złotą Odznaką PTTK”.

Zbigniew Żochowski
Gdynia

SEMINARIUM KRAJOZNAWCZE „LUDNOŚĆ POLSKA WE WROCŁAWIU PRZED 1939 R.“

Komisja Krajoznawcza Oddziału Wrocławskiego PTTK zorganizowała w Klubie Turysty we Wrocławiu seminarium krajoznawcze na temat „Ludność polska we Wrocławiu przed 1939 r.”. Uczestnicy wysłuchali referatów doc. dra habil. W. Wrzesińskiego pt. „Ludność polska we Wrocławiu przed 1939 r.” i doc. dra habil. M. Pater pt. „Organizacje studenckie we Wrocławiu w XIX w.”.

Po referatach poprowadzono ożywioną dyskusję, w której zabrała głos ponad połowa uczestników. W dyskusji podzielili się także wspomnieniami członkowie byłej Polonii Wrocławskiej Małgorzata i Jadwiga Wróbel oraz student Uniwersytetu Wrocławskiego sprzed I wojny światowej inż. Tadeusz Wiszniewski.

Podczas seminarium wyświetlony został film „Wytrwali i wygrali” poświęcony byłej Polonii Wrocławskiej”. Odbyła się ponadto wycieczka „Śladami byłej Polonii Wrocławskiej”.

Zbigniew Szkolnicki
Wrocław

STACJA TURYSTYCZNA PTTK W KOLNIKU

Turystów wędrujących pięknymi szlakami Ziemi Gdańskiej zainteresuje niewątpliwie, że w Kolniku pow. Pruszcz Gdański Zarząd Oddziału PTTK w Tczewie posiada stację turystyczną z 50 miejscami noclegowymi. Stacja turystyczna PTTK w Kolniku mieści się przy trasie E-16 w odległości 10 km od Tczewa i 22 km od Gdańska. Jest tu czynnym pięć pokoi. Cena noclegu 15.— zł.

Noclegi można zamawiać w Zarządzie Oddziału PTTK Tczew ul. Kopernika 9 lub bezpośrednio w stacji turystycznej Kolnik pow. Pruszcz Gdański Ob. Brunon Waranków.

Bronisław Kalkowski
Tczew

DLA UCZCZENIA SETNEJ ROZNICZY ZORGANIZOWANEJ TURYSTYKI W POLSCE

Od kol. Józefa Boguszewskiego, zasłużonego działacza turystyki z Warszawy-Falenicy otrzymaliśmy niezwykle cenne indywidualne zobowiązanie podjęte dla uczczenia setnej rocznicy zorganizowanej turystyki w Polsce przypadającej w 1973 r.

Oto treść tego zobowiązania:

W celu uczczenia setnej rocznicy zorganizowanej turystyki polskiej, przypadającej w 1973 roku, podejmuję zobowiązanie wpłacania kwartalnie na odbudowę Zamku Królewskiego w Warszawie kwot po 150 zł począwszy od dnia 1 stycznia 1972 roku do dnia 31 grudnia 1973 roku. Łączna, zadeklarowana kwota wynosi 1200 zł.

Zobowiązanie to podejmuję z okazji mojej 55-letniej działalności społecznej w dziedzinie turystyki i krajoznawstwa.

Z turystycznym pozdrowieniem

Józef Boguszewski

WOJNICIE INICJATYWY

Panieńska Góra (331 m npm) w Wielkiej Wsi miała zapewne bogatą historię, której tylko okrucy dotarli do naszych czasów. Legenda mówi, że na jej szczycie już w czasach Bolesława Śmiałego (XI w.) istniał zamek, w którym wianołomne żony broniły się wraz ze swymi kochankami przeciw legalnym mężom powracającym z wyprawy kijowskiej. Pewnym jest natomiast, że w ramach naddunajckiego systemu obronnego Kazimierz Wielki wybudował tu zamek obronny przeciw ewentualnemu zagrożeniu z południa. Zamek został zburzony w czasie walk Konfederatów Barskich w 1772 r., a do naszych czasów dochowały się tylko wały i fosa obronne.

Rok 1969 przyniósł ożywienie dla Panieńskiej Góry. Koło PTTK Nr 40 im. Seweryna Goszczyńskiego w

Wojniczu opisało i wyznakowało szlak pieszy, który otrzymał symbol: K 314 i nazwę „Szlak Turystyczny Panieńskiej Góry”. Liczy on około 8 km długości. Początek na rynku w Wojniczu (211 m npm). Różnica wzniesień wynosi 120 m.

Inicjatywa Koła PTTK w Wojniczu nie ograniczyła się tylko do wyznakowania szlaku. W porozumieniu z prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Wojniczu sekcja narciarska Koła PTTK nr 40 przystąpiła do wybudowania w czynie społecznym stoku narciarskiego prowadzącego północno-zachodnim stokiem Panieńskiej Góry w Wielkiej Wsi. Do tej akcji włączono młodzież szkolną, ZMW oraz pracowników zakładów pracy. Wartość czynu społecznego wyniosła ponad 20 tys. zł.

Jan Królikiewicz
Wojnicz

JUBILEUSZOWY ROK AUTOSTOPU

W ROKU 1958 narodziła się nowa powszechna i najtańsza turystyczna forma podróżowania — autostop. Od tego czasu skorzystało z niego 555 tysięcy osób, głównie młodzieży. Po okresie pewnego regresu, od kilku lat można mówić o renesansie, coraz większej popularności ruchu autostopowego, chociaż opentów i sceptyków nadal nie brakuje.

1 maja wyjdą na drogi turyści rozpoczynając piętnasty jubileuszowy sezon autostopu. Jak on się zapowiada? Przygotowano 40 tysięcy książeczek, o 3 tysiące więcej niż w 1971 roku. Nabyć je można w 300 punktach — oddziałach PTTK, radach powiatowych LZS i — po raz pierwszy — w radach wojewódzkich tego Zrzeszenia w Szczecinie, Koszalinie i Krakowie. W tym roku wprowadzono jedną, ale istotną zmianę regulaminową: dopuszcza się udział 16-latków (dotąd dolna granica wieku wynosiła 17 lat), jednakże pod pieczę rodziców bądź opiekunów.

Według szacunkowych danych, tegoroczny przeciętny autostopowicz będzie miał dwadzieścia lat i przejedzie tysiąc kilometrów spędzając na wędrowce okres trzytygodniowy. Przewiduje się, że 60% uczestników mają stanowić studenci, a aż 20% — znacznie więcej niż w ubiegłych latach — dziewczęta. Nestor ruchu autostopowego, nieustrudzony 88-letni dr Aleksander Melech z Bydgoszczy korzystając z autostopu planuje wojaże zagraniczne. Przewidziany jest udział przynajmniej jednego tysiąca cudzoziemców w tym wielu młodych obywateli NRD.

Początek pełnego sezonu przypadnie na drugą połowę czerwca, kiedy rozpoczną się wakacje. Prognozy odnośnie głównych terenów penetracji? W czerwcu Jeziora Mazurskie i województwa nadmorskie, w lipcu i sierpniu run na Wybrzeże, natomiast we wrześniu ogromna większość autostopowiczów wyjedzie w góry, zwłaszcza w Bieszczady, choć nie zabraknie miłośników Tatr, Beskidów i Karkonoszy.

Novum tegoroczne stanowi ciekawy dwustopniowy, rozgrywany etapami w tym i przyszłym roku, konkurs kopernikowski. Jego uczestnicy muszą zwiedzić przynajmniej 6 z 14 miejscowości związanych z postacią wielkiego astronoma — od wsi Koperniki na Opolszczyźnie po Lidzbark Warmiński i Frombork. Trzeba też będzie sporządzić opisy szlaku, robić zdjęcia, sygnalizować o zauważonych brakach i zaniebdaniach dotyczących np. czystości, estetyki i ogólnego przygotowania do sezonu turystycznego. Dla zwycięzców konkursu przewidziano cenne nagrody, m.in. magnetofony, aparaty fotograficzne i namioty.

Mineły już więc czasy, kiedy jeździło się byle dalej, nie wiedząc gdzie i po co. Rekordy w polykaniu kilometrów nikomu obecnie nie imponują, podobnie jak i ekstrawagancki ubiór.

W tym roku zalecane jest też zwiedzanie zakładów przemysłowych, 64 miast i wsi szczególnie zasłużonych w historii kraju i oznaczonych wysokimi orderami państwowymi. Wytypowano poza tym dla autostopowiczów 34 imprezy turystyczne i rekreacyjne organizowane przez PTTK, ZHP, ZMS i ZSP.

Cały ruch autostopowy oparty jest na dobrej woli i życzliwości kierowców. W tym roku na nagrody dla nich przeznaczono 460 tysięcy złotych. Przygotowano też 5 tysięcy estetycznych proporzeczków z napisem „kierowca przyjaciel autostopu”. Nagrodzi się również najuprzejmiejszych gospodarzy przyjmujących turystów.

Z roku na rok zmniejsza się ilość wypadków, których ofiarami są autostopowicze. W zeszłym roku zanotowano tylko kilka drobnych zranień i potłuczeń. Wbrew róż-

nym pogłoskom, nie dochodzi również do kolizji z prawem; dwa przypisywane przekroczenia w 1971 roku nie dotyczyły posiadaczy książeczek. Nie było też ani jednego wypadku kradzieży. Do legendy przeszły już „pionierskie lata”, gdy na widok autostopowiczów dawali gazu kierowcy, ryglowali drzwi gospodarze, wznękali swą czujność milicjanci.

Organizacja autostopu opiera się w kontęście finansowym jedynie na wpływach ze sprzedaży książeczek. Uzyskane środki z tego tytułu w zeszłym roku — 1.200.000 zł. — limituje wysokość wydatków w roku 1972. Tradycyjnie już 500.000 zł. przeznaczonych zostanie na nagrody, 300.000 zł. na wydawnictwa, 160.000 zł. na ubezpieczenie uczestników, reszta na podatki i koszty administracyjne.

Polski autostop stanowi wzorzec dla innych krajów. Niedawno przedstawiciele ambasady NRD w Warszawie zwrócili się do władz PTTK z prośbą o pomoc i poradę w celu zorganizowania podobnego ruchu w ich kraju. W związku z tym grupa naszych działaczy bawiła ostatnio w Berlinie, gdzie spotkała się m.in. z przedstawicielami FDJ. W wyniku tych rozmów w tym roku przeprowadzone będą prace organizacyjne, tak żeby w 1973 r. dokonać w NRD otwarcia inauguracyjnego sezonu turystyki autostopowej. Z polskich doświadczeń pragną skorzystać także Rumuni. Wcześniej uczyniono to już w Związku Radzieckim, gdzie w zeszłym roku zanotowano we wszystkich republikach 125 tysięcy autostopowiczów.

Forma podróżowania autostopem i zwiedzania doczeka się w najbliższym czasie prac magisterskich. Słuchacz Studium Administracji — Stanisław Jasnos z Warszawy kończy pisać pracę pt. „Rozwój autostopu w PRL”. Podobny temat wybrała sobie studentka ze Świętochłowic.

Biuletyn Informacyjny ZG PTTK — redaguje Kolegium
Wydawca: Wydział Propagandy Zarządu Głównego PTTK
Adres redakcji: Warszawa, ul. Senatorska 11, tel. 26-22-51